PATNUBAY NG BAYAN

THE PEOPLE'S GUIDE—GUIA DEL PUEBLO

YEAR AÑO IV TAON

MANILA, MAY MAYNILA, MAYO

1918

No. 37

Grafofono
Columbia
Conquistador

35.00

BAWA'T TAHANANG MASAYA AY MAY ISANG GRAFOFONO COLUMBIA MAYROON BA SA INYO?

Ngayon ang panahong dapat kayong magkaroon nitong kagilagilalas na grafofono na kailangan sa isang masayang tahanan.

758 mákina ang dumating

20.000 Columbia Records

Ang halaga ng mga Mákina ay mulâ sa P15.00 hanggang P450.00.

Ang halaga ng mga Records ay mulâ sa \$\mathbf{P}1.50\$, \$\mathbf{P}2.50\$, \$\mathbf{P}3.50\$, \$\mathbf{P}4.50\$. \$\mathbf{P}6.50\$.

Grafofono Columbia Camp**eon 4**. **70.00**

Sulatan ninyo kami na humin**ĝi** kayo n**ĝ m<u>g</u>**a "Cat<u>a</u>logo" n**g** m**g**a "Records" at m<u>g</u>a makina. Ang gamitin lamang ninyo ay Columbia at Quality Needles. Ang Record ay magagamit n**g** matagal.

BECK'S

ESCOLTA,

MANILA.

raionoia Columbia Jewell ₱90.00

Urrutia y C.a

Exportadores é Importadores

Comerciantes en toda clase de productos del país Consignatarios de los vapores.

"Albay," y Ntra. Sra. de Begoña," con servicio regular á los puertos de Legaspi, Tabaco, Lagonoy y Daet.

Muelle de la Industria 1043 MANILA, I. F.

Dirección Telegráfica: "URRUTIA"

Claves: AI, ABC, 4.a y 5.a Edicion y Lieber's

P. O. Box 597 Teléfono 319.

INSULAR LUMBER COMPANY

Our Tanguile and Almon Lumber Offers an Acceptable and Reasonably Priced Substitute

FOR

MAHOGANY

Large Stocks Always on Hand Well Manufactured and Seasoned.

Write for Samples and Prices.

MANILA, P. I.

THE PEOPLE'S GUIDE

ENGLISH SECTION

EDITOR P. L. STANGL, B. S. P. O. Box 733, Manila.

PROPRIETOR AND MANAGER: SOFRONIO G. CALDERÓN 758 Reina Regente, Binondo, Manila.

SUBSCRIPTIONS

Single No				١.	₱0.10
One year			. .		,, 1.00
,, ,, in prov					
U. S. and Foreign	: one	yea	ar		,, 2.00

4th Year.

MANILA. MAY 1918

No. 37

VACATION TIME

With this period of the year vacation time is closely associated. To many this means doing nothing, resting up, as they call it. In these strenuous times it were well if we got the right idea of what vacation means.

True resting consists of doing something else than what we have been accustomed to, getting out of the ruts of habit, relaxing over tense nerves and muscles and bringing others into play that were not doing their share. True resting consists of so dividing up mental and physical forces that each of them is used only up to the efficiency limit, and not to the fatigue point. Overwork is the result of doing one thing too often or too long.

But a true vacation consists of preparation for the new work period, by wiselty planning for the work before us, measuring up the work done, finding out wherein it was below the best, and studying to cut out all lost motions, all unnecessary or inefficient effort, and, above all, so adjusting our mental and physical machinery that we can feel sure of the very best in as and out of us. Above all, let us make of this

vacation period one wherein we plan to get out of every day or week a proper share of rest and recreation, so that, when the time of severe strain comes, we are able to withstand it without that wear and tear that means to so many coming so close to a breakdown that perferce they must take what they call, a vacation but which in reality is merely a temporary stopping of machinery, without real rest or benefit. Above all, let us learn, wherever possible, to spend an hour or two each day tilling a small plot of ground, as tending a garden, as this is the best form of rest that can be divised for those whose work lies in the office or the store, while reading, study and art are the true rest for those who till the soil or labor in shop or factory.

Learn, each day, if possible, to do something entirely different front the work that claims your principal time and attention, and you will be surprised to find that age seems to keep away, vacations are no longer a necessity, and work has ceased to be drudgery and labor becomes pleasure.

From Grandfather.

"I just can't help it," said Alice, impatiently. "I get my high temper straight from grandfather, and my blues from mother's side of the house. When a thing's born in you that way, what are you going to do?"

"Well," said Mrs. Wharton, thoughtfully, "I should say that you could do one of two

PHONE 3576

I. de LEON

EXPERT HOUSE & SIGN PAINTER AT LOWEST PRICES.

175 ROSARIO, BINONDO, MANILA.

The first is to carry out your inherited tendences, one by one, to their logical conclusions—to be just as angry and just as cross. and depressed as you feel like being, because your grandfather and your mother's side of the house have had those faults before you."
"Oh, I don't exactly mean that!"

Alice, rather startled.
"Still that is really what you might logically do; especially if, as you said, you couldn't help doing it. The other way, though, I must confess, always seems to me the more reasonable one for a sane and responsible human being. That is, having ascertained your ancestral traits-the good as well as the bad-to go to work to shape out of them the character that you want. Of course, there will be some places rather hard to work into shape, but knowing your material, after all, gives

a great advantage."
"Grandfather's temper an advantage!" cried "I never look d at in that light, Mrs.

Wharton."

"Your grandfather was a man of strong will and great energy, I have always heard," said Mrs. Wharton, "Those qualities often go with a high temper. Suppose you fix your mind upon shaping a strong character out of your inherited temper. It will take thought, and time, and prayer, but it can be done, as dozens of people will tell you who have accomplished it. Take your Cousin Will—with the same ancestral temper-and see what he has made out of it."

"Oh, but I never saw Cousin Will angry in my life," said Alice. "When he doesn't like a thing, he just shuts his lips together

and keeps quiet. I've often noticed it."

"Yet your Cousin Will told me once," said Mrs. Wharton, "that when he was a boy his 'But,' he said, temper was most ungovernable. 'I knew I had it, and that it was an inheritance, and I determined to watch. 'Forewarned is forearmed,' you know, and I found it so. When I felt myself getting angry, I went off somewhere alone and fought it out - and every time told. And when I got it once under control, I was surprised to find how much power I had gained. I have often been thankful to my grandfather since for the moral gunpowder, so to speak, that he left to me-now that it doesn't explode any more, but drills holes in the rock for me instead.' You can appreciate that, Alice, for you know how many rocks of hindrance your cousin has met and overcome in his successful career."

"It's a new idea," said Alice slowly; I think it's a good one. Thank you, Wharton. I'll let the first way go and try the

second, from this day forward."

And since blues and bad temper have had very little acquaintance with Alice lately, is probably finding that this new side to heredity is a practical one.

Smoking.

Smoking according to Dr. Caze, a well-known Freich physician, is not injurious, but a healthy habit. However, you must smoke in the proper way, and according to rules.

There are eight of the latter, enumerated by the doctor. The two first apply to cigars. The latter must be in the first place mild, and The third rule is always to secondly good throw away your cigar when half finished and your cigarette when nearing the end. The fourth states that neither a cigar nor a cigarrette, if it has gone out, must be lighted a second time.

The other rules are: Never remain in a cloud of smoke; never chew the end of a cigar or cigarette; use a holder lined with cotton wool, to absorb the nicotine; at home smoke a pipe with a long stem, or preferably a naighileh.

All these rules being duly observed, you may smoke absolutely as much as you like, and Dr. Caze says that it will not only do you no harm, but may do you good.

MOULDING

Fishing Tackle Rods Reels Tines Hooks Spoon Hooks Artificial bait etc.

Complete Stock.

SQUIRES BINGHAM Co.

SHANGHAI

BAILES

Damas:

¿Quereis ser las reinas del salon en bailes donde sois invitadas?

Mandad vuestros costosos ternos de Jusi y Piña á lavar en

The Sanitary Steam Laundry

Telefono 529 918 CALLE ARLEGUI.

Our Dumb Friends' League. An Appeal

I'm only a cavalry charger,
And I'm dying as fast as I can
For my body is riddled with bullets—
They've potted both me and my man;
And though I've no words to express it,
I'm trying this message to tell

To kind folks who work for the Red Cross— Oh, please help the Blue one as well!

My master was one in a thousand,

And I loved him with all this poor heart
For horses are built just like humans,

Be kind to them they'll do their part;
So please send out help for our wounded,

And give us a word in your prayers—
This isn't so strange as you'd fancy,

The Russians do it in theirs.

I'm only a cavalry charger,
And my eyes are becoming quite dim,
I really don't mind, though I'm «done for,»
So long as I'm going to him;
But first I would plead for my comrades,
Who are dying and suffering too—
Oh, please help the poor wounded horses;
I'm sure that you would—if you knew.

Scots Greus.

How An Indian "Becomes a White Man"

Not long ago Secretary Franklin P. Lare, of the Department of the Interior, made a trip to Yankton, S. D., for the purpose of "making" ohe hundred and eighty-six Sioux Indians "white men." That is what the plans call it, but our Government calls it "conferring full American citizenship upon Indians."

It is indeed a strange and interesting ceremonial which makes "white men" of "red men," so far as citizenship goes. Secretary Lane appeared as the official representative of the "Great White Father," as the President of the United States is always called by the Indians. He gathered the 186 Sioux Indians about him and solemnly addressed them as follows:

"Your Great White Father has sent me to speak a solemn and serious word to you. He has been to'd there are some among you who should not longer be controlled by the Bureau of Indian Affairs, but should become free American citizens. It is his decision that this shall be done, and that those so honored by the people of the United States shall have the meaning of this new and great privilege pointed out by symbol and by word, so that no man or woman shall be ignorant of its meaning."

Each chosen Indian was then called forward

Yu Biao Sontua

DASMARIÑAS No. 209. MANILA, I. F.

Comerciantes en toda clase de productos del País. Importación de Arroz.

Molino de Arroz en Bautista,

Pangasinan.

ARMADORES DEL VAPOR

Y. SONTUA

SUCURSALES:

Calbayog, Catbalogan, Carigara, Tacloban y Surigao.

Dirección telegráfica: "SONTUA."

Tel. 68. P. O. Box 186.

ATÉNEO RIZAL

COLLEGE OF PHARMACY—COLLEGE OF AGRICULTURE.

Founded 1904—Incorporated 1909.

SPECIAL COURSES IN AGRICULTURE BEGIN JULY 1-1918

The new term opens July 1st. Inscription . now open. New laboratories and greatly improved courses and equipment. The best College of its kind.

For particulars apply to Ave. Sta. Cruz, P. O. Box 733. to 723 725 Rizal

by his "white" name, and asked to tell his Indian name. When he did so, he was handed a bow and arrow and directed to shoot the arrow. After that the Secretary said to him, calling him by his Indian name: "You have shot your last That means that you are no longer to live the life of an Indian. You are from this day forward to live the life of the white man. But you may keep that arrow; it will be to you a symbol of your noble race and of the pride you feel that you come from the first of all Americans."

Then calling the Indian again by his "white" name, Secretary Lane said to him: "Take in your hand this plow," at the same time standing the Indian in proper position behind a plow that was there for that purpose. As each Indian took the handle of the plow, the Secretary said: "This act means that you have chosen to live the life of the white man-and the white man lives by work. From the earth we all must get our living and the earth will not yield unless man pours upon it the sweat of his brow. Only by work do we gain a right to the land

or to the enjoyment of life "

Following this ceremony, each Indian was presented with a leather purse, a small flag, and a gold colored badge, the latter about the size of a quarter-of-a dollar and beating the inscription: "A CITIZEN OF THE UNITED inscription: "A CITIZEN OF THE UNITED STATES." In the center of this badge to the 'A CITIZEN OF miniature figure of an eagle bearing in his talons a draped American flag. It is quite an artistic piece of designing and finish. The Secretary followed the presentation of these things by repeating the following to each individual Indian, greeting each, as he did so, by his "white" name:
"This purse will always say to you that

TY-CAMCO, SOBRINO

IMPORTACION Y EXPORTACION DE TODA CLASE DE PRODUCTOS

Comisiones y Consignaciones Consignatarios de los vapores "Churruca" y Panglima."

Mormiga No. 10.

ASERRADORA MECANICA

DEE C. CHUAN & CO.

JUAN LUNA 1028.

Venta de maderas del país de todas clases y dimensiones, en bruto y aserradas. Contratistas de obras y edificaciones.

TEL. 8561.

MANILA.

TEL. 3151

the money you gain from your labor must be wisely kept. The wise man saves his money so that when the sun does not smile and the grass

does not grow, he will not starve.

L'give into your hands the flag of your country. This is the only flag you have ever had or ever will have. It is the flag of freedom, the flag of free men, the flag of a hundred million free men and women of whom you are now one. That flag has a request to make of you (calling the Indian by his "white" name): that you take it into your hands and repeat these words: For as much as The President has said that I am worthy to be a citizen of the United States, I now promise this flag that I will give my hands, my head, and my heart. to the doing of all that will make me a true American citizen."

'And now beneath this flag I place upon your breast the emblem of your citizenship. Wear this badge of honor always; and may the eagle that is on it never see you do aught of which the flag will not be proud."

At this conclusion of the ceremonial, the andience joined in shouting its greeting to each new citizen, hailing him aloud by his "white" name.

SINGING WELL IN TEXAS.

A singing well is one of the natural curiosities of Texas. In fine weather a sound like that of an seolian harp is given out. At times the sound is clear, then it recedes, as if far away, and then it reaches the ear very faintly. With an east wind blowing the mysterious musical sound is faint. A strong-west wind causes the sound to increase in volume and clearness. Before a north wind the well plays the loudest.

Don't be deceived by the high prices and low quality of other shoes and repair work. You can get the best at Casey's the same price.

TRY CASEY'S REPAIR DEPARTMENT CASEY'S HOSPITAL

SICK SHOES

307 M. H. del Pilar, Ermita.

PHONE 3578

GUIA DEL PUEBLO

SECCION CASTELLANA

EDITOR Y ADMINISTRADOR

SOFRONIO G. CALDERON

758 Reina Regente, Binondo, Manila. LOS PRECIOS DE SUSCRIPCION :

Número Suelto	P	0.10
Un año anticipado en Manila	,,	1,00
En provincias	,,	1.20
En Estados Unidos y en el extranjero	•	2.00

4.0 Año.

MANILA, MAYO 1918.

Núm. 37.

PROGRESO INDUSTRIAL

11

Casi á la vez que escribíamos nuestro artículo anterior, un caballero conocedor de lo que es el comercio, como Mr. F. J. Herier, coincidiendo en el fondo en nuestra manera de pensar, daha una conferencia en la Universidad de Filipinas, acerca de los dos factores más vitales para el progreso económico, como son la industria y el comercio, lo cual prueba la sobrada razon que teniamos al condolernos del estancamiento de nuestra industria; pero es necesario que abandonando lamentaciones, alejándonos del dolce farniente que solo sirve para crear un estado anémico, nos dediquemos un dia y otro, sin cejar en nuestro empeño, en hacer ver lo que se puede esperar, lo valioso que ha de ser para el futuro, el desarrollo de esa fuente de riqueza pública, necesario, altamente indispensable, para crear una robusta nacionalidad.

Con pueblos inermes economicamente hablan do, nada se puede hacer, y nosotros, cuantos hemos tenido la suerte de nacer en un pais dotado por la naturaleza de grandes recursos que permanecen vírgenes, no debemos, no podemos permanecer cruzados de brazos, viendo como por nuestra apatia, por falta de experiencia en el desarrollo de ese ramo, los extranjeros, mejor preparados que nosotros, exploten esos recursos y nunca seamos nada industrialmente hablando.

Para que se conozca todo cuanto tiene de valioso ese ramo y lo hecho hasta ahora, vamos á transcribir una ligera información histórica hasta llegar a nuestros días, para exponer luego, cual es nuestro status comparado con los poises que nos rodean y cual debe ser el papel que debemos representar, si deseamos entrar de lleno en el concierto internacional.

¿Como era en tiempos prehispanos la industria en Filipinas? En aquella época de locura por el imperio colonial, que sucedió al primer siglo de la dominación hispana, se negó hasta la más ligera idea de civilización á nuestro pueblo, comparando su estado al del salvajismo, al del barbarismo, como medio de evitar toda tendencia de progreso, y como réspuestà á los argumentos de nuestros compatriotas empeñados en la labor de progreso del país, y en último resultado, como medio de que prevalecieran las ideas egoistas de los dominadores, el deseo de la más cruel explotación de la riqueza de nuestro suelo, que no querian dejar escapar de sus manos, y sin embargo, aquel fabuloso castillo de naipes que habían fabricado nuestros más astutos enemigos, vino al suelo por una ley fatal, por la ley de la Justicia, que más tarde ó temprano hace resaltar la verdad, y entonces se comprobó que en esta parte del mundo ha-

KATUBUSAN PAGAWAAN NG TABAKO'T SIGARILYO

Dasng Clavel 501, Binundok,

TEL. 8524.

Ang pagawaang ito ay puhunan ng mga manggagawa at sa mga pilipino na itinayô sa ikagagaling nila at ng bayan: kaya't kailangang lingapin natin yamang ang mga yari rito ay isa sa mga pinakamainam, maging sa matabang at maging sa matapang na lasa ng tabako't sigarilyo.

Siya nga nating hititin.

bis existido un pueblo con civilización propia, con entusiasmos por el progreso, entusiasmos que fueron abriendose camino cada vez más expedito á medida que el tiempo avanzaba y las auras de civilización mundial se esparcían por

la atmósfera.

Conocido el hecho de que en este país, como en otros, pues no podía ser excepcional, había comercio, y se desarrollaba la agricultura, era imposible suponer que no existiera la industria, resultaria absurdo pensar que no se tuviera noción de lo que significaban las fuentes de riqueza pública y se llegó á conocer por la investigación de que se fabricaban y usaban alhajas labradas como de cera hilada y de cslabones, brazaletes de marfil y de oro, tenían muchas sortijas de oro y piedras, tenían instrumentos musicales, se hacían larços, confeccionaban armas, fabricaban cordones que hacían de hilo de oro macizo (pinabogmok), tanto en Ilokos como en Batangas se dedicaban sus vecinos á la manufactura de tejidos de abaca y de algodon, había fabricas de tinajas, ollas y otras vasijas, existía la industria de la sal, así como otras más largas de enumerar.

Vinieron los españoles, y cuando gracias á las actividades, energias, talento y buenas intenciones del gobernador don José de Basco y Vargas se aprobaron en 20 de abril de 1781 los Estatutos de la Sociedad Económica de Filipinas, estos dispusieron el establecimiento en Manila y pueblos circunvecinos, de fábricas de manufacturas de seda, algodon y abaca, así como el beneficio del azucar, afiil, salitre, alquitran, azufre, cera y todo género de aceites

Desde entonces puede afirmarse que se ecmenzó á pensar en la importancia de ese ramo útil de la vida humana; entonces fué cuando se pensó en una escuela de diseño que procurara conocimientos de los mejores tintes y manera de usarlos para la fabricación de los tejidos de seda y algodon; en esa época fué cuando la gente mostró inclinación en proporcionar maestros para la fabricación de telares de medias y otros tejidos; de esa fecha arranca la idea de promover los oficios mecánicos; en esos días fué cuando más seriamente se pensó en la educación popular dando conocimientos de artes y

ciencias, y se aconsejó a todos, hombres y mujeres, se aficionaran al trabajo de manos.

Para alentar al pueblo, para impulsar las indústrias, para dar cuerpo á lo que hasta entonces había sido una bella ilusión, se creyó lo más práctico, ofrecer premios y así se realizó.

Se concedieron des premios de 100 pesos para el que hiciese el mejor tejido de algodon; otro de 200 pesos para el autor de la maquina más facil y menos costosa de riegos; dos de 5') pesos, uno para el que acreditase haber tenido con el anil en pasta, seda en rama y tejida y ocho para el que lo hubiera hecho con el algodon en las mismas circunstancias.

Además, se señalo en la nao de Acapulco una tonelada, para cada uno de los que acreditasen tener un laboratorio completo de anii: se trajeron operarios de la India para la perfección en los tintes y tejidos; se facilitaron recursos para el establecimiento de telares; se cultivaron la canela y la seda, estableciendo grandes moreras en la Ermita, Malate y Sampalok, haciendolo después en Camarines y Kagayan, con tan buen resultado que solo en Paruñake llegaron á contarse 2750 pies de moreras.

Se establecieron luego escuelas para la enseñanza teórica y práctica de los hilados de

algodon en Tondo, Kiyapo y San Mateo. Allá en 18 de febrero de 1782 se ofrecieron de nuevo premios: de 50 pesos, al que presentara un tejido igual al liencifio de China fabricado con alguna planta del pais; de 100 al mejor tejido de socotan de 5 cuartas de ancho; de 100 al que presentara el mayor número de piezas de Cambaya; dos de á 10 pesos á los de Kagayan que en el resto del año justificaran haber trabajado mayor número de piezas de paño ó de cambray liso; uno de 10 al que justificara haber trabajado en Ilokos durante el mismo tiempo, mayor número de piezas de manteleria; 4 de á 30, 25, 20, 15 y 10 á los que acreditasen poseer el mayor número de colmenas con cria de abejas y otro de 100 al que hubiese fabricado mayor cantidad de anil llamado corte.

Esa fué la labor de comienzo, como quien dice, labor que si no obtuvo todo el éxito que deseara, en cambio ella fué la promovedera de métodos que sirvieron para que el pueblo se

ANTONIO M. H.LIM-GENCO Y COM

PLAZA DEL CONDE N.o 127, MANILA, I. F.

Comisiones y Consignaciones de tabaco rama de Isabela, Cagayan y Pangasinan.

Teléfono 3620

P. O. Box 901.

diera cuenta de la importancia de la industria.

Luego esos apreciabilisimos trabajos continuaron en el siglo XIX y de ellos nos ocuparemos en otro número.

MANUEL ARTIGAS y CUERVA.

El Idioma Tagalog

El idioma, que es el alma del pueblo como bien dijo nuestro heros Rizal, es el depositario de la historia de la patria; porque el idioma va siempre con el hombre camino de la civilización; así cuando un pueblo se transforma, su idioma se transforma con él, de tal manera que si volvemos nuestra vista al pasado despues de largo tiempo, hallamos la huella de su civilización en su propio idioma; porque el idioma está compuesto de palabras, y las palabras son emblemas de los pensamientos y actos de los hombres. Esto es tan cierto en cualquier fotro idioma, como lo es en el nuestro.

Para probar este aserto, me basta citar algunas palabras como el araw, con la que nuestros antepasados denominaron al dia; porque es el espacio de tiempo en que el araw (sol) nos alumbra. Lo mismo podemos decir del bwan, nombre que se aplica al mes, por que es el espacio de tiempo que emplea el bwan (luna) en sus diferentes fases. Ahora ya no seguimos

esto al pie de la letra, porque por nuestra convivencia con los españoles hemos adoptado el número de dias del mes romano. Tampoco cabe dudar de que la palabra tuón que quiere decir coincidencia, oportunidad, la aplicaron al ano, porque durante ese espacio de tiempo se realizan oportunamente los cambios de estaciones, tienen lugar los movimientos planetarios y un sin fin de fenó nenos astronómicos. Del mismo modo dirémos que la palabra panahon (tiempo), esta com suesto de pin y ahon. "Pan" ó "pang", una particula instrumental y "ahon" un nombre que quiere decir subida (de subir), que estando unidos significa lo que hace subir y es posible que nuestros antepasados quisieron indicar con esta palabra panahon (Pan ahon) que tal viento ó tal estación del año hace subir ó aparecer cosas como pescados, animales etc., y si ahora no aceptamos tal significado, es porque la civilización nos ha transformado.

La palabra hayan (pueblo) no se puede negar que es abreviación de la palabra hahayan y en la que por el sentido fonético se ha omitido la sílaba ha; pues esta palabra hahayan tiene por raiz hahay (casa) y con el sufijo an se convierte en nombre colectivo, significando "sitio ó lugar de casas". LY que es el hayan ó pueblo sino un lugar ó agrupación de casas? Ahora ya no se aplica solo al lugar, sino con más frecuencia á las personas, y este cambio

Recursos:- 138,000,000.00

Si no le es posible llevar una cuenta detallada del dinero que se le va en las atenciones domésticas, ábrase una cuenta corriente, y pague todas sus cuentas por medio de cheques. Esto le evitará la molestia de tener que llevar apuntes, y el peligro de pagar dos veces por equivocación la misma cuenta.

Este sistema ha dado resultados satisfactorios á cuantas personas lo han empleado.

PHILIPPINE NATIONAL BANK

UNICO DEPOSITARIO DEL GOBIERNO

NEW YORK-CEBU-MANILA-ILOILO-CORREGIDOR-CABANATUAN

NACIONAL STUDIO

GRAN GABINETE FOTOGRAFICO EN ARTES 921 YLAYA, TONDO, MANILA, I. F.

PEINADORA GRATIS

Abierto desde las 7:00 a.m. hasta las 5:00 p.m. todos los días, tambien tenemos toda clase de papeles para todos los gustos y vendemos fondos.

Se reciben trabajos de ampliaciones al oleo blanco al negro poto oleo pastel y acuarela.

N. C. VILLACORTE Fotografo.

señala tambien un progreso en nuestra civili-

En los nombres de los dignatarios del balangay (ó gobierno tagalog) existen aun los títulos de pangulo, maginoo ó ginoo.

La palabra pangulo está compuesta de la particula instrumental pang y del nombre ulo (cabeza) signisicando un miembro que encabeza.

Ginoo (señor ó noble del pueblo), es prohable que esté compuesta de giy noo ó gi nawang noo que fue hecho ó considerado frente-porque noo significa frente- La frente contiene inteligencia y es quiza, la razon porque se lla ma ginoo á los magnates ó dignatarios del pueblo, porque son los intelectuales del pueblo.

Posible es que la palabra lingkod (servidor) fué derivada de la palabra likod (espalda); porque lingkod ó servidor, es el que sigue ú obedece y es sabido que el que sigue, marcha á nuestra espalda.

En la familia hay palabras que hablan por si mismas, como por ejemplo kapatid. Esta pa labra esta compuesta de la particula ka y de la palabra patid (6 cortado) que quiere decir "forma parte del otro" y asi es, el hermano 6 hermana.

Demostrado con lo que antecede que el idioma es el depositario de la historia de su patria, hagamos una pequeña incursión por el campo del idioma tagalog, para tener siquiera un ligero conocimiento del mismo.

El idioma tagalog es el que hablan los filipinos de Manila y las provincias que están á su alrededor, extendiéndose desde la provincia de Rizal hasta el Norte al traves del centro y

Dr. H. M. MAYOR

I ENTISTA.

Cura y extrae según los adelantos modernos de la odontología.

GRATIS PARA LOS POBRES

ACUDID Á SU "CLÍNICA DENTAL"

Mary Chiles Christian Hospital

135 Calle Gastambide, Sampalok.

Tel. 3723.

partes orientales de la provincia de Bulakan hasta Nueva Ecija: al este y nordeste, hasta el distrito de Infanta y Principe en la Costa del Pacífico; al Oeste á travez de la bahía de Manila h sta la provincia de Bataan; y al sur todo el trayecto ocupado por las provincias de Cavite, Laguna, Batangas y Tayabas. Fuera de Luzon, el idioma tagalog se habla en las islas adyacentes de Mindoro y Marinduke, en Polillo y en otras pequeñas islas. Sofronio G. Valderón:

(Se continuará)

Los Indios Que Hablan Por Señas.

Los indios de la América del Norte forman muchas tribus d ferentes, con idiomas muy distintos, y sin embargo, todos ellos se entienden entre si por medio de un lenguaje mudo, un lenguaje por señas, pero tan elemental y sencillo, que los blancos que viven entre ellos lo aprenden en seguida.

Los viejos tramperos de las praderas, convertidos hoy en pacíficos labradores, todavía gozan lo indecible cuando se encuentran con un piel-roja y pueden echar un párrafo en este silencioso idioma.

Lo más notable de la mímica india es su simplicidad; los signos son los más naturales y más lógicos que pueden ocurrírsele á un hombre.

Supongamos que se quiere expresar la idea de muerte, de fallecimiento. El indio dobla una

The New Fashion

SASTRERIA Y CAMISERIA Tel. 1427

171 Real, Intramuros, Manila, I. F.

THE MORENO OPTICAL CO.

DE A

GREGORIO BERNARDINO TOH LHU & CO. **OPTOMETRA**

JOYERÍA, RELOJERÍA. Y ÓPTICA Trabajos Artísticos con Alambre de Oro Double.

213 Rosario, Binondo.

encorvados hacia el pulgar; es la posición que toman las manos de un animal muerto. Pero si se quiere expresar que alguien ha muerto violentamente, se cierra el puño, con los nu lillos hacia fuera, y poco á poco se va inclinando hacia abajo; indicando así, que la persona á quien se alude fué derribada de un golpe. Si se quiere expresar terror, se lleva la mano derecha al corazón, y en seguida se sube hasta la garganta.

¿Se desea decir á un indio que se ha visto algo? No hay más que señalarse los ojos. ¿Se trata de contarle que se ha oído esto ó lo de más allá? Pues con señalarse una oreja, ya está expresado. Tan sencillas son estas señas, que para entenderlas no hace falta, ser indio. Para preguntar á un piel-roja dónde hay agua, el que desea encontrarla se lleva la mano á la boca en actitud de beber. El indio contesta haciendo el mismo signo, pero seguido de otro; si se refiere á un río, traza con el dedo índice el curso sinuoso de la corriente, y si habla de un lago, extiende la mano en torno suyo, como cubriendo un gran espacio.

El signo de andar es muy carioso. Con la mano inclinada hacia abajo, se cierran todos los dedos menos el segundo y el tercero, y con estos dos se hace el movimiento de las piernas de un hombre que anda. Cuando se habla de un jinete, la misma mano, con estos dos dedos abiertos, se pone á caballo sobre el índice de la mano

izauierda.

Las manos colocadas en forma de V invertida y con las puntas de los dedos cruzados, significan una cabaña india. En la misma posición, pero inclinadas hacia delante, de modo que las puntas de los dedos queden al frente, significan una casa de hombres blancos, Hay que advertir que los colonos de las praderas viven en casas de troncos. los cuales se entrecruzan en esta forma en las

esquinas.

Cuando se llega á un campamento de pieles rojas y se pide alojamiento por una noche, para indicar que se tiene sueño, se reclina la cabeza sobre la mano. Para decir "buey", se ponen los dedos índices á los lados de la frente, simulando las astas; si se habla de un ciervo, se hace el mismo ademán con todos los dedos, imitando así los candiles de los cuérnos. Si se trata de una serpiente, se indican con el dedo los ondulantes movimientos del reptil. Esta seña es tam-

Damas

En estos tiempos tan delicados para la salud, por el temido cólera y otras enfermedades contagiosas, lo mejor es estar prevenidas, mandando todas nuestras ropas á lavar y desinfectar en la conocida lavandería de vapor.

LA SANITARY STEAM LAUNDRY Teléfono 529.

mano (la derecha casi siempre), con los dedos bién la que se usa para nombrar a los indice serpientes. En cambio, para nombrar á los sium, los más guerreros de todos los indios, se hace con un dedo el ademán de degollarse. De los pies-negros se habla señalándose un pie, y de los hombres de raza blanca frotándose la frente con el dedo, con lo cual quiere indicarse que tenemos la frente descolorida.

Si se habla de un hombre hermoso, se coge la cara entre el pulgar y el índice y se baja suavemente la mano desde la frente á la barbilla, acompañando este gesto de una ligera sonrisa. Si la persona hermosa es una mujer, se hace ademán de cogerse el pelo y traérselo sobre el hombro, como hacen las mujeres cuando se peinan. De un niño, en fin, se habla poniendo la mano á la altura que se supone alcanza el chiqui-

No puede darse nada más grafico. De Alrededor del Mundo.

INVIERTA VD. SU DINERO EN LA GUERRA POR LA LIBERTAD

Los Aliados y America estan peleando por nosotros con sus hombres y dinero, necesitan mas dinero para el sustento de sus tropas, la compra de armas y municiones y lo único que hoy nos piden es que les prestemos todo el dinero que podamos. America, el pais reconocido como el mejor campeon de la Democracia, está emitiendo bonos del Tercer Empréstito de la Libertad, que reparte un interes anual de 4 4% garantizado por el Gobierno de los Estados Unidos. E-tos bonos representan una buena inversión para su dinero ahorrado, al mismo tiempo que proporcionamos á los Aliados un medio eficaz para la terminación feliz de esta horrorosa guerra.

Nuestro dilema es vital y la libertad del mundo está amenazada. Es deber de todo buen- patriota comprar bonos del Emprestito de la Libertad. No damos nada sin ningun proveche para nesotros mismos-todo lo que hacemos es dar un préstamo al Gobierno del Tio Samuel, del que nos pa-

gará un buen interes.

Debemos entrevistarnos hoy con nuestro Tesorero Municipal al objeto de suscribirnos á tantos bonos como nuestras capacidades financieras nos permitan. Estos bonos se pagan paulatinamente si así lo desea el comprador. Invirtamos nuestro dinero en la causa de la libertad y hagamoslo hoy Del Comite de Publicidad.

"ANG BATONG BUSILAK" MARMOLERIA

SOCIEDAD DE OBREROS FILIPINOS.

Se reciben toda clase de trahajo en Mármol como Lápidas, Monumentos, Mausoleos, Pila Bendita y Limpiezas, Escultura, Bustos de Rizal en Bronce, Cemento y Madera.

MARIANO DEL MUNDO.

Sta. Graz

Manile, I. F.

HINTAY KAYO!

NATIKMAN NA BA NINYO ANG AMING

Ginebra Ayala

Ginebra S. Miguel

at Ginebra Nacional?

¡Kung Hindi pa, ay Sayang na Sayang!

Makapagpapatotoo pa ng kanyang buti ang walang tigil na paglakas ng aming pagbibili at ang mga pagpuri ng nagsisibili sa amin.

IITIKMAN NINYO!!

Ng kayo'y magsipaniwala.

MGA LUGAR NA KABIBILHAN

Pakyawan { Sa aming gawaan No. 625, Echague, Maynila. Sa aming tinggalan No. 630 , , ,

AYALA at K.a

Fabrica ng Alcohol.

Na itinatag noong 1834--May 84 taon na ngayon.

Echague 630, 652 Maynila, S. P.

PATNUBAY NG BAYAN

PAHAYAGANG BWANAN

NAMAMATNUGOT SOFRONIO G. CALDERON

PANĜASIWAAN.
758 Reina Regente, Binondo.

KARUNUNĞAN KAGALINĞAN AT KAPAYAPAAN

HALAGA:	
Isang salin:	10 cént.
Isang taón:	. P 1.00
Sa lalawigan	1.20
Sa E. U. at ibang lupain.	. ,, 2.00

Taón IV

MAYNILA, MAYO 1918.

Blg. 37.

Sa Mgal. na Hunta Munisipal

PAG-AAYOS NG LAKAD SA MGA BANGKETA

Noong mga bwan ng Agosto at Setyembre ng taong 1916 ay iminungkahi namin sa Mgal. na Hunta Munisipal ang pag-aayos ng lakad sa mga bangketa at sapagka't di nangyari ay muli naming iminumungkahi ngayon, na dili iba't itong sumusunod:

"Na, sa mga bangketa nitong "ciudad" ng Maynila ay magkaroon ng ayos (na gaya rin ng mga sasakyan) na ang paparoon ay sa gawing kanan ó sa dakong daan at ang paparito ay sa gawing kaliwa ó sa dakong pader."

At yamang ang adhika ng Mgal. na Hunta Munisipal ay ang magpasiya ng kaayusan nitong "ciudad" ay inaasahan naming didinggin nila ito upang maiwasan ang mga sigalot at abala sa paglakad sa mga bangketa.

Hinggil sa Sunog

Ang sunodsunod na pagkakasunog ngayon sa mga pook na kapawirán ay nakapukaw sa amin na magmungkahi sa Mgal. na Hunta Munisipal nitong sumusunod:

Na, sa mga pook na pinagtatayuan ng mga bahay na pawid ay ipag-utos na magkaroon ng sukat na agwat ó pagitan ang bawa't bahay upang hwag magkasipingsiping at sa gitna ng bawa't pag-itan ay patamnan ng mga punong kahoy upang maging hadlang sa apoy kung nagkakasunog at sa ganito'y maiiwasan ang pagkakadamaydamay ng maraming bahay kung nagkakasunog.

"ANG TIBAY"

SINILASAN NINA TEODORO AT KATINDIG

Ave. Rizal big. 2315 at Sucursal Azcarraga big. 630.

TEL. 3331, MAYNILA, K. P.

CENTRA

Kung masirà na may paraang mabuo'y ibalik at gagawin ng WALANG BAYAD. Tignang mabuti ang TATAK ng hindi malinlang ng mga manghuhuwad.

Ang Ating mga Kanunuan ay Makabago

Anáng nagsisigamit pa ngayon ng pangararo noong unang dako, ay kanila raw ginagamit, sapagka't siyang ginagamit ng kanilang mga kanunuan. Kung ganyan ang iminatwid ng ating mga kanunuan, ay gagamit pa tayo hanggang ngayon ng dating tulos. Nguni't, hindî; ang ating mga kanunuan ay makabago. Hindî. nagsipagsabing ang tulos ay mabuti, gayong siyang ginamit ng kanilang mga nund. Sila'y makabago, at gumamit sila ng lalong mabuti sa ikagagaling ng kanilang mga bukid, gayon mang walâ ng mga kılwagang gayon.

Tayong nangamumuhay sa kasalukuyan ay may lalong kalwagan sa ikagagaling ng ating pagsasaka. Gayon man, libolibong magsasaka ang nagsisigamit pa ng dating pang ararong kahoy. Sumasayang ng panahon, ng paggawa at ng salapî sa taontaôn dahilo sa kaayawang

magbago ng kaugalian.

Ang pang-ararong patalim na LUZON-LA-GIO ay isa pa uling hakbang sa pagkasulong, na gaya naman ng dating pang ararong kahoy na isang hakbang ng pagkasulong kung ihalintulad sa dating tulos.

Sa paggamit ng LUZON-LAGIO ay malilináng ninyo ang inyong bukid sa madaling

panahon at sa kaonting pagod.

Kasaysayan ng Bwan ng Mayo

Ang mga taga Roma noong araw ay hindî lamang sa kumikilala sa maraming dyos, kungdî kumikilala rin naman sa maraming dyosa ó sa katagang sabi'y sa mga larawan na anyong babae, na kanilang sinasambang pinakadyos. At yamang naparangalan na nila ang ilan sa mga dyos ay inisip naman nila, na parangalán sa bwang ito ang isa sa mga dyosa. Sa unang araw ng ikalimang bwan ay ki-

Gregorio Yu-Chuco y Herederos

ALMACEN DE TEJIDOS Y MATERIALES PARA ZAPATERIA Y CHINELERIA.

Galle San Vicenté Nos. 215 y 221. TEL. 1401

MANILA & ILOILO.

naugalian nilang mag-alay ng kaya kay Maya na isa sa mga diyosa. Kaya't ng maghagilap sila ng pangalang iuukol sa bwang ito ay inalala nila ang pangalan ng nábanggit na dyosa, binago nga lamang ng kaonti na ginawang Mayo.

Ang amá ni Maya ay pinanganganlang si ATLAS, at akalà ng mga taga Roma noon ay ito ang maypasán ng sangdaigdigan, palibhasa't dî pa nila natatalos na ang sangdaigdigan ay pumipihit rg minsan sa isang araw at sa kapipihit ay naliligid din ang araw ng minsan sa isang taón.

Itong dyos na si Atlas ay may pitong anák babae, na pawang ipinanganák sa isang bundok; kayâ kung minsan ay tinatawag silang mga "dyosa sa bundok". At si Maya ang pinakapanganay sa pito, at ito naman (si Maya) ay may isang kagilagilalas na anak na lalaki. Kaypala'y nábalitaan na ninyo siya at nákita na rin naman ninyo ang kanyang larawan. Ang pangalan niya'y si Merkuryo at sa tuling tumakbó ay walang pangalawa.

Ayon sa isipan ng mga dyos ay nanahan si Atlas sa bundok ng Olimpo. Tignan nga ninyo sa mapa ng Gresya ng inyong heograpya at inyong makikita. Kung kaya rin naman pina-mamagatang Atlas ang aklat ng mga mapa ay sapagka't ang pinakaharapang balat ng ganitong uri ng aklat ay karaniwang may larawan ni Atlas na pasán ang sangdaigdigan.

Ang mga dyos at mga dyosa ay di nga maaaring magpanhik manaog sa gayong napakataas na bundok sa twitwinang may kailangan silang ipatalastas sa mga tao sa ibabâ, bakit

Sa mga Manggagawa sa Lupa

Kung ibig ninyo ng palagiang mapagtatrabahuhan at ibig ninyong makapag-impok ng salapi ay pumaroon kayo sa káwanihan ng

The Hawaiian Sugar Planters' Association

135 Sn Nicolás.

totoong marami silang ipinatatalastas at kung minsa'y totoong madalian.

Sa gayon ay si Merkuryo ang pinili nilang utusan ó sugò. Sa darawan nito ay makikita ninyong may mga pakpak sa kanyang mga paa upang ipakilala na siya'y totoong maliksi. At kung panganlan nga siya'y 'sugo ng mga dyos''. Sa twi siyang makikita ay laging may hawak na setro sa kanyang kamay. Sa kanyang setro ay may dalawang ahas na namimilipit at sa dulo'y may mga pakpak. Ang setrong ito'y totoong kagilagilalas, sapagka't pag iniwagayway niya, ay nagtitigil ng pagkakaalit ang mga tao kahi't na gaano ang galit.

Kung kaya marahil ina ala si Maya ay dahil sa kanyang kagilagilalas na anak na si Merkuryo. At si Maya patí ng kanyang mga kapatid ay nakikita pa natin kahi nat napakalayò ang agwat nila; sapagka't silang pitong magkakapatid ay kinuha ni Hupiter (na ama ng mga dyos) at sila'y itinumpok sa langit na ma-

ging mữa bitum.

Pag maliwanag nga ang langit ay ipagtanong ninyo sa mga nakakakilala kung alin ang mga bituin na pinamamagatang "Pléyades" at inyo ngang matatanaw si Maya, na kaumpok ng kanyang mga kapatid; nguni t sila y aanim na lamang; sapagka t kung tunay mang sila y pito

ay nákukubli ang isa.

****

Ang kadahilanan ay itong sumusunod: Ang mga dyos at mga dyosa ay hindî pinahihintulutang magasawa sa kaninoman dito sa lupà; nguni't ang isa sa "pleyades" o sa magkakapatid na ito ay nigtaglay ng pag ibig sa isang alaking nagngangalang Sisipo, at siyang dahil ng kanyang kasawian. Itong si Sisipo ay isang taong totoong masamâ at pinarusahan ngâ ng mga dyos, na ang isang malaking bato ay ipinataas sa kanya hanggang sa taluktok ng isang mataas na bundok. At sa twing darating sa itaas laging nahuhulog uli sa ibaba ang bato. Siya ngang dahil kung kaya ang isa sa pleyades ay laging pagkukubli dahil sa samâ niya ng loob na ang kanyang asawa'y naghihirap sa pagtataas ng bató: kaya kahima't sila'y pito ay anim lamang ang inyong matatanaw. Basahin sa susunod na bilang ang kasaysayan ng Bwan ng Hunyo.

RESTAURANT "Dimas-Alang"

Big. 555 Nueva, Binondo.

MAY MALINIS AT MABUTING PAGKAIN.

Mura at maaaring magdala kahi't saang bahay 6 kawanihan.

Sa gitna ng Dal**am**hati

Juaning: sa bakas ng yapak mo ay iniaalay ng boong puso ang aba kong tuling ito.

- J—uaning: mulâ pa ng una kita na y minahal ng taos sa puso t di mo namalayang kita y iniirog ng lubus lubusan at liban sa titig sulyap na panakaw ang ipinamamalas sa pag unlayaw, nating diwata ko t aking paraluman.
- U—galing mahinhi't asal mong banayad labi mong mapula, kauri ng perlas na wari'y talul't ng mga bulaklak buhok mong mahaba, kung ito'y iladlad yaong dyosa Venus ang nakakatulad na dapat igalang sambahin ng lahat.
- A—ko naman ngayo'y kusang nagtitiis sa buhay na itong lagi nang ligalig at nakikibaka sa dahas ng sakit kalarolarô ko'y lagi nang hinagpis sa lahat ng oras sa aking pag-idlip ligaya'y nawala't kusa nang nilupig.
- N—ilulunod ako ng dalita't lumbay na nagpapasasà, sa aba kong buhay wala nang payapa't wala ring tiwasay saka sa pagtulog kung napapakinggan ang anomang lagitik sa aking tahana'y babangon naman ako't, akala ko'y ikaw.
- I—niinis ako sa ganitong anyô ng dusa't pighatî lilong panibughô sakâ tatawagang, luha'y tumutulò at kung walang sumagot ako'y nadudungô sangdaling titigil ako'y magkukurò baliw na mistulà ang nakakawastô.
- N = agiisip ka ha oh, aking bituing ako'y salawahan sa ngalang paggiliw hwag't liban sa iyo'y walang iibigin ito'y sumpa kong walang pagmamaliw magpahanggang langit walang iirugin kung di ikaw lamang oh, aking Juaning.
- G—aganaping koʻt walang di susundin maging kamatayan dusa ma't hilahil kung siya mong loob aking tutuparin nguni't ang samò ko, oh, aking birhen na kung binabasa'y hwag lilimutin ang isa mong himutok ipatungkel sa akin.

BANAAG.

Onomea, Hawaii.

CRISPULO ZAMORA SUPPlatero at Gravador.

351 R. Hidalgo, Maynila.

Tel. 3265.

Gumagawa ng magagandang korona para sa mga reina, ng mga medalla, botones, insignias, copas, na pangganting pala, pang gayak sa simbahan, mga larawan, kaliz, baston, hiyas, karatulang tanso, mga chapa, at ibp.

Mabuting gumari at mura lalo ne sa kapwa pilipina

Ang Pagtutuklasan at Pagsasakupan KATAPUSAN

Sa gayong pagsapit sa malalayong lalawigan at lupain ng nangábanggit na mga tao at sa matalinong pagmamalas ng mga iyon, ay nátumpakan namang untiunti ang pagkakilala ng Heograpya na karunungan 'tungkol sa kalagayan ng sangsinukob, at siyang nakatulong ng malakí sa madaling pagyayao't dito sa sangdaigdigan ng madla at patí sa pagtuklas ng mga bagong lupain.

At dito ay dapat nating alalahanin yaong mga náulat na naging bunga ng gayong paglalakbav, at ang mga ito;

Noong taong 570 (bago nagkatawang tao ang Pg. Hesukristo) ay kumatha si Anixeman der ng kanyang mga mapa 6 ng tungkol sa kalagayan ng iba't ibang lupain.

Noong taong 501 (bago ibp.) ay nagtatag si Aristotenes ng isang karunungan tungkol sa

heograpya.

Noong taong 100 (bago at ibp) ay nag tatag si Marino ng karunungang "Heograpya Matemátika'' ó ng tungkol sa pagkukurong ukol

Noong taong 100 (bago at ibp.) ay nakapaglagda si Agripa ng isang "mapa mundi" o

anyô lig mundo.

Noong taong 150 (dito sa bilang ng pana-hon natin o ng maipanganak na ang Pg. Hesu-Kristo) ay nagtanghal si Ptolomeo ng kanyang heograpya.

Noong taong 776 ay nagtanghal si Beato

ng kanyang mapa ng sangdaigdigan.

Noong taong 969 ay nagtanyag si Ibn Haukal ng kanyang aklát tungkol sa mga landasin. Noong taong 1111 ay kumatha ang mga

insik ng patnubay sa karagatan.

Noong taong 1354 ay itinanyag ni Edrisi ang kanyang heograpya.

Noong taông 1320 ay kumathâ si Flavio Gioja ng patnubay ng manglalakbay.

Noong 1312 hanggang 1331 ay nagtanyag si Abulfeda ng kanyang heograpya.

Noong taong 1457 ay nagtanyag si Fra Mauro ng kanyarg mapa.

Noong 1474 ay nálabas ang mapa ni Tos-

LA TABLERIA de P. y F. JACINTO

NAGBIRILI ng lahat ng uri ng kahoy rito. GUMAGAWA ng sarisaring "muebles" na pasadya ayon saibiging ipagawa. YUMAYARI ng mga pang pinto, pang bintana, ibp. LAHAT ay mura at ayon sa kasunduan. TUMAWAG sa telepono 83.

954-962 Juan Luna, Tundo.

canelli na siya tuloy naging sanggunian ni Colon, di umano, sa kanyang paglalayag.

Noong 1478 ay nálimbag na muli ang kathâ ni Ptolomeo na may dalawang pu't pitong mapa.

Noong 1492 ay kinatha ni Martin Behaim ang kanyang globo ó ang anyong mabilog ng sangdaigdigan, ayon sa kathâ ni Toscanelli.

Noong taong 1600 ay inilathala ni Juan de la Cosa ang mapa ng bagong sangdaigdigan

na ngayo y pinanganganlang Amérika.

At dito sa pagkatanyag na untiunti ng Heograpya na kapatid ng Istorya ay nakatúlong ng di masayod sa marami, na naging tanglaw ng mga manglalakbay at manglalayag.

Sa pagkatanyag din naman ng karunungang ito ay nasulong ng di kawasa ang pangangalakál at ang karunungan dahil sa pagkakadayuhan ng bayan-bayan, lalawiga't lalawigan at kaharia't kaharian hanggang sa nangakaabot ng totoong malawak.

At sa pagkatanyag ng karunungang heograpya at pagkasulong ng pangangalakel ay nakapatnubay sa pagtuklas ng mga bagtasin sa dagat at ng malalayong lupain at lalong lalò na ng mákilala ang brújula ó patnubay sa dagat: na sa mga ito ay nátutunghan pa natin sa mga Istorva na:

Noong taon 332 (bago nagkatawáng tao ang Hesu-Kristo) ay nakapaglayag si Nearchus mula sa India hanggang sa look ng Persia.

Noong taong 671 hanggang 695 ay naka-

tawid si Itsing sa Java at Sumatra.

Noong 861 ay nátuklasan ni Naddod ang

Noong taong 900 ay natuklasan ni Gunbiorn ang Greenland.

Noong 1420 ay nátuklasan ni Zarce ang

Noong 1471 ay nátuklasan ni Fernando Poo

LA PAZ Y BUEN VIAJE

SOCIEDAD EN COMANDITA

Acciones al alcance de todas las fortunas desde UN PESO cada accion.

Bajo la Gerencia y Administracion de Teodoro Sandiko.

Fabricación de Tabacos y Cigarrillos de menas y marcas exquisitas y á precios módicos. Oficina Central: Asuncion 429 Manila. Tel. 8041.

♦ PASANGLAAN ♦

FAUSTO D. RAYMUNDO.

Daang Ilaya blg. 641-645 pagliko sa Aceiter: s. San Nicolás, Maynila.

MATAAS humalagá sa isinasanla, MABABA ang patubo. MADALING pagsanlaan at gayon din kung tubusan.

Nagbibili ng mga hiyas na BRILLANTE, PERLAS, GINTO at PILAK sa halagang lalong mura.

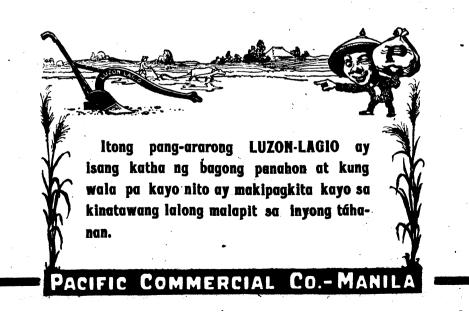
Panibagong Hakbang ng Pagkasulong

Mahigit sa 12,000 Magsasakang Pilipino ang gumagamit ngayon ng pang-ararong LU-ZON-LAGIO; sapagka't

Ang LUZON-LAGIO ay isang pang-ararong matibay kaysa pang-ararong kahoy,

Ang LUZON-LAGIO ay isang pang-ararong madaling ipangbungkal ng lupa, at

Ang LUZON-LAGIO ay isa ngang pangararo na ikinapag-aarimohonan ng panahon at salapi.

ang pulong negtatagiay ng kanyang pangalan. Noeng 1484 ay natuklasan ni Diego Cam ang Congo.

Noong 1486 ay natuklasan ni Bartolomeo Diaz ang Cabo de Buena Esperanza.

Noong 1492 ay nátuklasan ni Colón ang

Bagong Sangdaigdigan o ang Amérika.

Noong taong 1497 ay natuklasan ni Vasco de Gama ang Mozambique, Sansibar at Kalikut. Noong 1498 ay nátuklasan ni Colón ang

Trinidad at Orinoco.

Noong 1499 ay natuklasan ni Ameriko Vespucci ang Venezuela.

Noong 1500 ay natuklasan ni Pedro Ca-

bral ang Brazil.

Noong 1501 ay nátuklasan ni Ameriko ang

Amérika na ipinalagay na bagong lupain.

Noong 1502 ay nátuklasan ni Bermudes ang mga pulong nagtataglay ng kanyang pangalan. Noong 1505 ay natuklasan ni Mescarenhas

ang mga pulong Bourbon at Mauricio.

Noong 1509 ay nátuklasan ni Lopez de Se-

quira ang Malaca

Noong 1512 ay nátuklasan ni Francisco

Serao ang Molucas.

Noong 1513 ay nátuklasan ni Ponce de Leon

ang Florida.
Noon ding 1513 ay nátuklasan ni Vasco
Nufiez de Balboa ang Istmo de Panamá.

Noong 1517 ay natuklasan ni Sebastian

Cahot ang Hudson's Bay.

Noong 1518 ay nátuklasan ni Guijalba ang Méjico hanggang sa noong 1519 ay sinakop ni Fernando Cortés.

At noong 1521 ay nátuklasan ni Magalla-

nes itong Pilipinas.

At hindî lamang itó kungdî marami pang masasabi tarong mga pagkatuklas na nangyari.

Sa ganitong pagkakatuklasan ay napukaw ang kalooban ng mga makapangyarihang lupain na sakupin ang madlang bayan na kanilang na-tutuklasan. At nariyan ang mga ingles, mga mga alemán, mga kastilà.

olandés at marami pa na hanggan ngayon ay

may kanikanyang sakóp.

Ang dahilan namang ikinahalina sa pagsakop sa mga mahinà, ay lubhang marami. At sa akalà ko, ang iba y dahil sa kaibigang lalong tumibay ang kanyang kapangyarihan at lumawig ang kanyang sakop; ang iba'y dahil sa paghahangad ng mga bwis at kayamanan; ang iba'y upáng magpalawig ng kanyang mga kalakal; ang iba'y sa pagtatangka ng karangalan; ang iba'y sa pagpapalaganap ng kanyang "religión" o pananampalataya; ang iba'y upang mabigyan ng hanap-buhay ang kanyang mga kampón, mga kawani at mamamayan sa mga lupaing kanyang nasasakop; at ang iba y sa lahat ng panukalang ito. Datapwa't di ko masabi kung, may lupaing nag-isip na manakop upang magpabuti sa ayos ng pamumuhay ng bayang sinakop.

At palibhasa'y halos lahat ng lupaing nanakop ay nagpakapanginoong di kawasa sa kanilang mga nasakop aý lumalá ng di ano lamang ang pagkaalipin at pagkahamak ng maraming lupain; anopa't yaong boong kabutihan ng pagkakatuklasang aking sinambit sa dakong una na dapat mamunga ng kaaya ayang tamis; ay napalitan ng kasaklapsaklapang lason dahil

sa pagsasakupan.

Gayon man, ay inaasahan kong darating ang isang panahon, na ang madlang lupain ay magkakaroon ng isang mabuting pagsasamahan. SOFRONIO G. CALDERON.

Paalam na....!

To my Everlasting....! Kinakailangan na mawalay. Inang, ako'y

paalam na..!

Kung sa gabing madilim at sakdal sungit, ay ihahaplas mo sa akin ang iyong mga palad, sa pagkakahimbing ko sa papag\ na kinahihi-

GERMINAL'

Samaháng ganáp na pilipino sa paggawa ñg tabako't sigarilyo. PAGBABA ÑG TULAY NI AYALA, MAYNILA, K. P.

> Bantog sa inam at sarap ng kanyang mga yari; Bantog sa pagdamay sa mga sakuna ng Bayan; at Bantog sa pangunguna sa maraming tanghalan. Likman ninyo ang mga may sagisag na:

Germinal, Katagalugan, Kapisanan at Floreal.

Mga Kinatawan sa Kapulungang Bayan

RAMON BIOKNO Unang Pook

Manila

Antonio Montenegro Unang Pook

Manila

José G. Generoso Ikalawang Pook

Kavite

Emiliano T. Tirona

Mindoró

Mariano P. Leuterio

Batanes

Juan C. Castillejos

Mindanao at Sulu

Teodoro Palma Gil

Mindanao at Sulu

Datu Benito

Bataam

Maximino de los Reycs

Tayabas

Gregorio Nieva ikalawang Pook

Misamis

Gregorio Borromeo Unang Pook

Negros Occidental

Gil Montilla Ikationg Pook

Negros Occidental

Rafael Alunan ikalawang Pook

Negros Occidental

Lope P. Severino Unang Pook

Ambos Camarines

Manuel Rey ikalawang Pook

La Union

Valerio Fontanilla Ikalawang Poek

Misamis

Ramon B. Neri Ikalawang Poek

Samar

Pedro Mendiola Unang Pook

Mindanao at Sulu

Pablo Lorenzo

gan: ay tuturan ko sa iro Inang: "Ang iyong dukhang anák ay pumanaw...!

Inang, ako'y paalam na...

Ako'y magsasamagaan at doon ako sa malayong ulap pipisan, upang ikaw ay aking giliwin mula roon sa aking maralitang bagong táhanan: sasana ako sa agos ng malinaw na tubig na magbubuhat sa kabundukan na iyong ipaliligò, at ngikaw na aking mapag arugang magulang ay makalilibong mahagkan. Mahagkan kita Ining, na walâ nang katapusan.

Kung ikaw, Inang, ay nagpupuyat sa walang lubay na pag iisip sa iyorg anak na nagpakalayolayô; ay magbuhat doon sa kataastaa-sang himpapawid, ikaw ay aking aawitan: "Inang kong giliw, tumahimik ka, matulog ka ba sana. Siya'y may pag-asa pang mabubuhay." At kung ako'y malululan sa mapaglakád na sinag ng bwan, asahan mo na ikaw ay aking dadalawin at ikaw, Inang ko, ay tatanuran sa iyong hihi-gán, samantalang ikaw ay natutulog sa boong magdamag, sa boong isang araw at sa habang ako'y nabubuhay.

Sa masiglang pagdiriwang sa "Juyá", na kung ang mga kabataan sa kalapit na bayan, ay magsisidayo upag makipaggalák; ako'y sasanib sa tunog ng mga batingaw, sa huni ng mga tambulì; at sa maghapong iyan ng kasayahan, ay ako nama'y malumbay na hihilig sa dibdib ng aking

Inang, na lagi na lamang lumuluhà.

Sa pagdalaw sa iyo Inang, ng aking irog na ale, upang ikaw ay dalhan ng mga alaalang manggagaling sa "Juvá", ikaw ay tatanungin: 'Mahal kong kapatid, nasaan ang iyong anak, may balità ako na naghihirap, nagpakalayolayô.

Saan siya naroon Ate?".

At ikaw, Inang kong giliw, ay tumugon: "Ang aking abang anak na nagpakalayolayô.... ay na sa balintataw ng aking mga mata, na sa aking katawan... na sa aking kalulwa... na sa mga patak ng aking luhà ..! Halaw sa akda ng makatang si Rabindranath Tagore.

ABANG ABA.

Ang Sanglibo't Isang Gabí

Tinagalog ni Sofronio G. Calderón.

(karugtong)

Ang Asno, ang Baka at ang Magsasaka. Isang napakayamang mangangalaka! ay may

Dr. Vicente A. Diaz

DENTISTA

24 Escolta. Sa itaas. Teléfono 4969.

Gumagamit ng mga kasangkapang ayon sa bagong panahon.

maraming bahay sa bukiran at doon nag-aalagà ng maraming hayop. Sa isa sa mga bahay nifa ay tumitira siyang kasama ng kanyang asawa't mga anák, at siya'y marunong ng wikà ng mga hayop, bagaman hindi mangyaring ipaunawa niya sa iba ng di ikapanganib ng kanyang buhay.

Sa isang silungan av may inaalagaan siyang isang baka at isang asno, at isang araw na nanonood siya ng larô ng kanyang mga anák ay narinig niyang nagsabi ang baka sa asno ng: 'Hindî maaaring kita'y makita na dî ko panaghilian ang pamumuhay mo sa paggunita ko ng tagal ng iyong ipinagpapahinga at. ng kakauntian ng iyong iginagawa. May isang alilang sa iyo'y nagaalaga, nagpapakain ng mabuting sebada at nagpapainom ng malinis na tubig, at kung hindi ka pa ginagamit ng ating panginoon sa kanyang sangdaling paglalakbay ay napararaan mo nga ang araw sa pagayongayon. Sa akin ay lubhang kaibá ang inaasal at ang aking kalagayan ay lubhang kaabaaba kung ihalintulad sa lagay mong kalugodlugod. Pagmamadaling araw ay isinisingkaw na ako sa isang araro, nagpapagal ako ng ubos kaya, at gayon ma'y pinarurusahan ako ng magsasaka ng walang pakupakundangan, at saka ako pinakakain ng tuyot na halaman. Tignan mo ngå kung akoʻy may matwid na managhili sa iyong kapalaran. Ang asno ay hindi nagbadya ng anoman sa baka, nguni't pagkatapos na makapagsalita ay nagsabing. "Tunay ngang kayo'y bantog sa ngalang kaungasan, ikaw at sangpû ng lahat ng kaurl mo. Nagtatalaga kayo ng buhay sa kagalinga't kapakinabangan ng mga tao at hindi kayo marunong magbigay kabuluhan sa sarili, pagka kayo'y isinisingkaw sa araro bakit hindi kayo manuwag at umungal ng makakagulat sa mga tao? - Kayo'y pinagtalagahan ng pangsuwag at hindî ninyo ginagamit. Hinahainan kayo ng masasamang pagkain; iwan nga ninyo at walang salitaan. Kung sundin mo itong aking mga aral ay magbabago ka ng kalagayan at hanggang

Dr. CARLOS ORTIZ

OPTOMETR

sa kikilalanin mong utang na loob sa akin.

MANGLILITIS NG MATA.

24 Escolta,

Ang mga kasangkapan ay ayon sa bagong panahon.

TEL. 939.

Lahat ay Sigarilyong Virginia

Piedmont Ang Sigarilyong mainam to the significant of the significant

KUPONG MAHALAGA SA Bawa't pakete

Ang kaarawang takda sa mga kupon ay pinalawig hanggang sa ika 30 ng Hunyo ng 1918.

Kneedler Bldg. LIGGETT & MYERS TOBACCO Co. Manila.

Nangakò ang baka na kanyang susundin ang asno, samantalang ang panginoon ay nakikinig na maigi ng boong salitaan ng dalawa.

Kinabukasan ng magmamadaling araw, ay hinanap ng magsasaka ang baka at sinunod ng nasabing hayop ang mga aral ng asno: nag-ungal ng kagulatgulat, hindi kumain, nahiga sa silungan, at sapagka't inisip ng magsasaka na may sakit ay ipinagbigay-alam sa panginoon ang nangyari.

Napagkilala ngầ ng mángahgalakal ang naging bisà ng mga aral ng asno at upang parusahan itong nagturò, ng ayon sa nararapat, ay pinagsabihan niya ang magsasaka ng ganito: "Dalhin mo sa bukid ang asno at hwag ang baka, at siya mong pagawing maigi."

Siya ngang ginawa, Sa maghapon ay pinapag-araro ang asno at binugbog na maigi: anopa't ng umuwi ay patangpata na walang malay paglagyan ng katawan.

Samantalang ang baka ay twang twa. Na-kakaing mabuti at maghapong nagpahinga, anopa't agad niyang pindri at pinasalamatan ang asno pagpasok nito sa silungan. Ang asno ay hindi tumugon ng ano pa man, at nasabi sa sariling:—Ako ang may kasalanan nitong nangyari sa akin, wala nga akong bait. Namumuhay sana akong masaya't maginghawa at ngayo'y kung hindi ako matutong makaalis sa ganitong kalagayan ay mapapaknit yaring balat.''

At sa kapataan ay nápalugmok sa lupà.

Ng makita ng mangalakal ang lagay ng kaababang asno ay minithi niyang maalaman ang mangyayari sa dalawa, at sila ng kanyang asawa ay napatungo sa silungan ng hayop, na doon nila narinig ang sabi ng asno sa kanyang kasama:—"Sabihin mo sa akin, kumpari, lanong gagawin mo bukas pagbibigay sa iyo ng pagkain?

—Gagawin ko ang itinurò mo sa akin, samakatwid baga'y magkukunwâ akong manunuwag sa lahat ng haharap sa akin.

—Máligtas ka nawá sa isipan mong iyan —ang tugon ng asno,—sapagka't narinig ko kaninang umaga ang sinabi ng ating panginoon, na yamang ikaw ay may sakit at hindi makagawâ ay agad kang patayin, at tuloy tawagin ang magkakarné. Kaya't bago pa lamang inilalapit sa iyo ang pagkain ay pahalatâ kang walâ nang sakit at kung hindi ay walang salang ikaw ay mamamatay."

Sa mga salitang ito ng asno ay nasindak' ang baka. Ang mangangalakal ay napahalakhak ng tawa, bagay na pinagtakhan ng kanyang asawa. Ibig malaman ng asawa ang dahil, nguni't anang mangalakal ay isang lihim yaon, at hwag alumanahin ang kanyang pagtawa.

-"Hindi, ibig kong malaman ang dahil."
-Hindi maaaring sabihin ko sa iyo; na-

tatawa ako sa sinasabi ng asno sa baka: ang iba pa'y lihim nang hindî ko maipahahayag sa iyo, 6 kung dili ay ikapapahamak niring buhay."

-"Iyan ay hindî tunay at ako'y pinag'alaruan mo, at kung hindî mo sasabihin ang pinagsalitaan ng mga hayop, ay isinusumpâ kong hihiwalayan na kita sa boong buhay."

At ang babai'y umuwî at magdamag na nag-iiyák sa isang sulok. Sa gayong panukalà ay hindî mapigil ng mangangalakal, ni hindî mapamanhikan ng kanyang anák at ng madlang kasangbahay: nag-iiyak ng nag-iiyak, at ang mangangalakal ay walang malay gawin sa ga-yong kagipitan, sapagka t tapat ang pagsinta niya sa kanyang asawa.

Ang mangangalakal ay mayroon pa sa kulungan na limang pung inahin, isang tandang at isang asong taga bantay ng bahay. Siya'y nakaupo sa pintuan, na dinidilidili ang sawing kapalaran niya, ay siya niyang pagkarinig sa aso na nakikipagaway sa manok sapagka't tumilaok

ng masaya't maingay.

"Dapat mong malaman"—ang patuloy ng aso-"na ang ating pangineon ay totoong nagdadalamhati ngayon. Ang kanyang asawa'y mapilit na pagpahayagan ng isang lihim na ikapapahamak ng kanyang buhay, at dapat ngang pangambahin, sapagka't malapitlapit na di niva mapaglabanan ang katigasang loob ng kanyang asawa. Pawa ngang lungkot at dalamhati ang sumasabahay na ito, at ikaw lamang ang galak na nilalapastanĝan mo kami sa iyong mĝa tilaok."

."Kung iibigin ng ating panginoon, ay madail niyang maiiwasan ang kagipitang iyan: kulungin niya sa isang silid ang kanyang asawa at bugbugin niyang mainam at hindî na magpupumilit malaman ang lihim. Kung hindî niya gawin ay siya ang maysala sa anomang kapahamakang mangyayari sa kanya.

Bahagya nang narinig ng mangangalakal ang mga salitang ito, ay agad humanap ng isang panghugbog, at hinampas ang kanyang asawa ng boong lakas, hanggang sa napasigaw ng:
"Siya na, alang alang sa Dyos, hindi na kita

tatanungin ng ukol sa lihim na iyan."

Ng magkagayo'y binuksın ng mángangalakal ang pintuan, na nagsipasok naman ang madlang kasama sa bahay at siya'y pinuri sa pagkatuklas niya ng isang paraang paghikayat sa kanyang asawa.

LIBRERIA Y PAPELERIA

P. S. Viuda de Soriano. Rosario 225 y Plaza del Conde No. 1008, Binondo.

Nagbibili ng mga aklat sa tagalog, kastila at inglés; ng mga kuaderno, pluma, lapis, tinta, papel at ibp.

Boong giliw na tinatanggap ang lahat.

- "Anák ko" - ang dugtong ng Bisir, - dapat kong pag-aralan ang gaya rin niyaong gi-

nawâ sa asawa ng mángangalakal.
— ''Ama ko'', aní Schesnarda,— ''pinapagtibay ku pô yaring aking adhikâ, at hindî ako mahahadlangan niyang kasasalaysay mu pu la: mang. Ako man pô ay may masasabi ring iba, na makakahikayat sa inyo ng pagpapahintulot sa aking panukalà, at kung ang pagmamahal mu pu sa akin ay magiging kapansanan dini sa aking pamanhik ay ako nga pô ang haharap sa Sultan."

Sapagka't napilitan ang Bisir, sa tigas ng loob ng kanyang anák, ay inihiwatig kay Schariar na kinabukasa'y ihaharap niya sa kanya si Schesnarda. Ang Sultan ay nápahangâ ng dî kawasà sa guyong paghahain ng kanyang sari-

ling anák ng dakilang Bisir.

-Panginoon, anáng Bisir-Siya pô ang kusang humahandog, ang ngalang kamatayan ay dî pa niya kinasisindakan, at masarap pa sa kanya ang mawalan ng buhay, magkadangal lamang na siya'y maging asawa ng iyu pong kamahalan."

- "Nguni't tantuin mu pô, Bisir, na pagsasauli ku pû bukas ng inyong anák, iuutos ko sa inyo ang siya'y patayin, at kung hindi mu pû ako sundin ay walang pagsalang lili-pad ang iyu pung ulo."

-"Panginoon", ang sagot ng Bisir,-"ikapagouputok pô niring kalooban ang pagganap ng ganyang pasya, nguni't kahi man po't ako ay ama ay maru long akong sumang-ayon sa talagá ng Dvos at pinananagutan ku pô ang

pagtatapat nitong mga bisig.

Tinanggap ni Schariar ang haing ito, at sinabi ng dakilang Bisir sa kanyang anak na siya'y hinihintay ng Sultan at ikinagalak naman ni Schesnarda ang gayong balità, kahima't dî niya mákausap ang kanyang ama dahil sa dalamhatì at sama ng loob.

I pagpa patuloy.

Ang Ating mga Gubat

Sa nakaraang bilang ng pahayagang ito ay iniulat namin ang kapakanan ng gubat hinggil sa pagsasaka, at tatapusin nga namin sa bilang na ito ang iba pang di namin nabanggit

TABLERIA

Reyes, Pascual at ibp.

MAY SARISARING MABUBUTING KAHOY

Tumatanggap ng mga kontrata sa pagpapagawa ng mga bahay maging dito sa Maynilà at maging sa lalawigan.

Kawanihan Juan Luna 801-9 Kantó ng Azcarraga.

Tel. 8271 Maynila, K. P.

Dapat ngang alamin na dito'y may sarisarl tayong gubat. May mga gubat na talagang likas at may mga gubat na hindî talagang ganyan, kungdi sadyang ginawang gubat. Ang kalak-hang bahagi ng una ay pagaari ng pamaha-laan at ang namamahalà ay ang "Oficina de Montes" o kawanihang tagapangasiwa ng mga bundok. Ang huli ay nababahagi ng dalawang url. Ang unang bahagi ay may sarisaring punong kahoy, na ang karamihan ay mahahalagá dahil sa inam ng mga kahoy na mapapakinabangan sa ibang panahon. Ang mga kahoy na ganitong uri ay bihirang itanim ng mga magsasaka, palibhasa't dî nila napag uunawa ang magiging kapakinabangan ng mga ito sa kanila. Ang isa pang url ng mga gubat na sadyang pinapagiging gubat ay siyang maaaring gawin ng magsasaka, at ang nakapagtatakang bagay sa kapuluang ito ay dî pa napagkikilala ito ng magsasakang pilipino. Ito y mga punong kahoy na nangagbubunga.

Saan man tayo magtanim ng libolibung punong kahoy na namumunga ng anoman, sa hanay na maayos o sa mga pogkakapitakpitak, ay nsaalis natin ang kalakhang bahagi ng lupang bungkalin at iniuuwi natin sa uri ng pegkagubat, na tinataglay sa ganitong paraan ang kapakinabangan sa pagkakabahagi ng tubig, na nakap gbabawas ng mga pag-apaw. Ang mga halamanang ito ng mga punong kahoy, kung mainam at maayos ang pagkatanim at maingat ang pagka laga ay nagiging mahalagang lupang bungkalin din naman, bukod pa sa napapakinabangan ang mga kahoy at bunga ng mga pu

nong kahoy.

Kung napag uunawà nga lamang ng mga magsasakang pilipino ang laki ng magiging kahalagahan sa kanila ng mga gubat ay gagawin

nila itong tatlong bagay:

Una; — Kanilang kakalingaín ang mga kasalukuyang gubat na hwag masunog sa kapabayaan 6 sa kusa 6 sa kahangalan. Ang mga pagputol ng mga punò ng kahoy ay dapat isagawa ng ayon sa kaukulan at hwag na gaya ng pagkakaingín, na nagiging isang kapariwaraan maging sa sarili at patí sa kalahatán.

Ikalawa; Kung ang lupang sariling pagaarl ó ang lupa ng pámahalaan ay may karatig na lupang kugunán ay dapat tamnan ng mga

punong kahoy ayon sa ayos na kailangan. Ang ipil ipil ay madaling tumubò na di kailangang alagaan, at sa dalawang taón ay makakahoy. At samantalà ngang nakakalingang ganyan ang lupà na naililigtas sa mga balang na karaniwang magsidapò sa mga ganyang dako na sinasalanta ay mapag iingatan din ang pagkasira ng mga tanim. Saka halinhan ang ipil-ipil ng mga punong kahoy na lalong mabuting uri upang sa panahong haharapin ay higit na pakinabangan.

Ikatlo; Ang dakong dapat pagtamnan ng mga punong kahoy na pakikinabangan ang bunga ay samantalahin sa ikagagaling niya at ng bayan, saka laging may magagawa ang mga magsusaka, na di gaya ng nangyayari na apat na bwan lamang gagawa at sa ibang mga bwan ay

w dâ na.

Sa kalagayan ng ating lupain maging sa singaw ng lupa at maging sa mga pamilihan sa mga kalapit lupain ay pakikinabangang maigi ang ibubunga ng ating mga bukid at ng ating mga kahuyan at dapat ngang lingapin at samantalahin ng ating mga magsasaka.

Inyo ngang kalingain ang ating mga gubat, pag-aralan ninyong mahalin at tamnan, at magkaroon kayo ng inyong sariling gubat ng mga punong kahoy na pinakikinabangan, at pag-aralan ninyong alagaan upang kayo'y alagaan din

nila.

Ang mga Hiwaga ng Inkisisyon sa Espanya

Sinulat ni M. V. de Ferreal. Salin ni S. G. Calderón

(Karugtong)

Ang mga kamay ay nanginginig na para baga siyang nilalagnat, ang pusò niya'y tatahiptahip, ang kanyang maputi't maputlang mukha ay naliligò sa pawis na malamig. Lumuhod sa harap ng krusipiho, at nanalamgin ng boses na mapanlaw at kalagimlagim.

Malalalim na buntong hiningá ang nagbubuhat sa kanyang dibdib; siya'y bubulongbulong,

Si quereis prosperar en vuestro negocio ó en vuestra profesión, no solo necesitais capacidad sino principalmente el que os conozca el público: y por eso debeis tener Carátulas

Acudid pues á

PEDRO C. DOMINGO

307 Bustos, Sta. Cruz, Manila. Tel. 3147
Precios al alcance de cada uno.

at may sinasambit na pangalang di mawawaan ninoman.

Sa boong panahong ito, ay nagsisikip sa kapilya ang mahugong na tunog ng órgano. Ang ınalakás na kantahan ng mga prayle ay naghihinugong ng di kawasà: sa pagkabaklá sa gayon ng binatang baguhan, ay lubhang nabagbag, ang kalooban; ang kantahang iyan at ang tingig ng órgano na tila isang hinugong sa kabilang buhay, ay naging parang isang kakatwang bagay sa kanya: sa lugar ng mabatait at mga banal na pagiisip ay mga balakyot na isipan ang sumakanyang ulo... yaong mga awit simbahan ay naging kasındaksindak, na kabalintunaan sa kanya; ang mga bulaklak, mga pangsuob at mga ilaw ay naging parang dugo't libingan sa kanya.... Ang boses ng mga prayle sa ganáng kanya ay naging para bagáng nangakapangingilabot na tuya ng mga demonyong nagsisidaló sa paghihingalo ng tao; at sa sarili niya ay nasabi itong mapapanglaw na salita ng Ebanghelyo: "Lahat ay papanaw sa kalaliman, doon na may taghuyan at pagngangalit ng mga ngipin: sulong mga tampalasan, sa apoy na magpakaylan man.

Ang baguhan ay nagulomihanan na para bagáng may isang kamáy na apoy na humawak sa kanyang kamáy na nakalitaw at nanglalamig, at para bagáng may isang tingig na palabirô, nakapagngingitngit at balakyot na binubulungan siya sa kanyang mga tenga ng:

_ i Halika!_..

Noon din na para bagáng nápasunod siya dito sa dî nákikitang tagapaghatid, ng dî man lamang siya tumindig upang lumakad, ay nákaramdam si José na para bagá siyang umikot hanggang sa káilaliman.

Doon humantong, siya'y nasa ilalim ng lupà. Siya'y naliligid ng isang kadiliman na para bagang sapot na lumatag sa kanya. Siya'y humihingal at ang paghinga niya'y mahirap na para siyang naiinis; anopa't ang akalà niya'y

nasasarhan siya sa isang libingan.

Nguni't noo'y siyang pagkabukas ng isang pintuan sa harap niya, at namasdan niya ang lalong kabaklabaklang panoorin: isang dakong malawak, kakilakilabot at maningas, na nilalabasan ng apoy na sumisigalbo; mga kakatwa at kasindaksindak na mga hayop ang nagliliparan sa dakong itaas niyaong nakapamamanglaw na sigalbo ng apoy, at may mga pakpak na para bagang isang binalumbong papel

M. Salvador

San Vicente 444 en los bajos de la oficina de Andrews. TEL. 3253.

Se Reciben toda clase de Trabajos de Pintura como Caratulas de Cristal y Bronce. Decoración de Edificios, Retratos, Letras de Madera y Azogue de Cristal, etc.

PRECIOS RAZONABLES.

Vicente Sotto

Tel. 516.

87 Gral. Luna

MANILA.

na maitim; ang mãa hayop na ito'y nagsisiungal sa kasayahan, datapwa't sa isang parang mabangis at nakasisindak; nangaghahalakhakan na hinahalintularan ang nakapangingilabot na mãa kilos ng mga demonyo at mga tampalasan, at sakâ nangagpapaulit ulit ng boses na mapanglaw at paos na gaya ng tunog ng palakpak.

- ¡ Nangárito! Inangárito!

Tinignan ni José.

Dî mabilang na mga prayle ang nangagtutulakán sa pasukán niyaong malawak na tila impiyerno. Nakita niyang nagsihanay na may nangáuuna at may nangáhuhulí; at habang nagdadatingan sa dakong ito ay nangananauli sa dati nilang anyô; at sa mapulang liwanag niyaong walang hanggang sunog, ay nakikita niyang nangag aanyong kakilakilabot at kakatwa, at gayon mang nangagbabagong anyô, ay nanatili rin ang kanilang hangarin, ang kanilang hilig at ang katalinuhan ng tao, at nangag-aaral ng ayon sa kahalayhalay na likas ng gayong pagkakabagong anyô!--ó kaya'y nangag-aanyong dalawang hayop na magkaibá ng likás, at ayon sa mga kailangan nitong dalawang bagay na magkalaban, ay nangagtataglay sila ng mga kasakitsakit na pagdaramdam at mga pananabik na di mangvari.

Itong hirap na kalagimlagim, di malirip, katha ng isang isipang nahihibang, ay nakapangilabot sa baguhan; kaginsaginsa'y napahalakhak... pagkatapos na makita niya ang inkisidor na si Arbues, na anyong tigre, may tuka at paang ibon.

Pagkatapos nitong ligalig ng kanyang pagiisip ay nakaramdam ng kapataan; ng hanapin si José upang muling ihatid sa simbahan, ay bahagya nang nakatayô; ang hakbang niya'y mabagal at tila mabubuwal. ang maputla niyang mukha ay nakatungó sa kaniyang dibdib, at malalim na buntong hininga ang namumulas sa kanyang bibig.

Datapwa't pagkalapít niya sa dambana ay

Ngayo'y panahon ng "Sakit ng Ngipin"

Kung hahanap kayo ng DENTISTA ay tunguhin ninyo si

Dr. A. Vergel de Dios

Walang sakit na gumamot ó bumunot.

nakita niya si Pedro Arbues na nakaupô sa likmuang parè: yao'y tila nakapagpalakás sa kanya ng loob; isang sinag ng galit ang sumilang sa kanyang mapapanlaw na matá; ang dugô ay kumulô sa kanyang kalooban: siya'y muling nakamalay tao.

Lumuhod ngã sa "atrio", na dî napaagapay sa kanyang amaamahan, ng gaya ng simulán ang pagdiriwan; walâ na ngã siyang kinikila-

lang amá liban sa Dyos.

Binigkas niya ang kanyang mga panata ng boong pagtatapat. Siya'y tinanggap ng prior at pagkatapos ng huling kinakailangang gawin, ay sinimulan ang pagtugtog ng organo, at ang mga prayle ay nagsiawit ng "Te-Deum".

Ito'y bilang pagpapasalamat sa pagkaligtas ng isang kálulwa sa kapangyarihan ng im-

piyerno.

Pagkatapos ng áwitan ay inihigâ ang magpaparè sa isang kabaong at pinasimulang inawit ang awit sa paglilibing. Sa loob ng panahong ito, si José na patā sa mga ligalig ng kanyang damdamin, ay nakatulog ng mahimbing. Inakalà niyang ang libingan lamang ang tanging dako na pagtataglayan ng kapayapaan at kapahingahan. Sa pagkabihis niya ng damit patay ay nahiwalay na siya sa buhay, at sa mga sakit na taglay nito.

Ang kalatis ng mga prayle ng buhatin ang kabaong at dalhin sa libingang nasa ilalim ng lupà ay hindi man lamang ikinagising ng bagu han; ng madilat ang kanyang mga mata, siya'y nag-iisa sa mga bobeda ng abadyang yaon sa ilalim ng lupà, na naliligid ng mga nicho at mga

kalansay.

Gayon ang mga pagdiriwang isinasagawà sa pagpaparè ng isang prayleng dominiko; sa minsang mapaanib ay agad kabilang sa mga kagalakang sarili ng pamumuhay parè, malibang mindi lubos na ipalagay na isang pagkahibang.

Ng magising si José, ay napabuntong hininga ng malalim sa pagkakita niya, na, sa kanyang palibot ay walang namamalas liban sa mga

bagay na nakapangingilabot.

—¡Ang kamatayanl—anya;—oo, ang kamatayan ay kaayaaya, siya'y naka... nguni't hindi pa ako maaaring mamatay... ¡Oh hindi!... anáng masigla niyang badyá,—bago ako mamatay, ay marapat muna akong manghigantí!...

—Fernando!—anáng patuloy niya na namamaos ang boses, na para bagáng sa paglayô niya rito sa dakong kalagimlagim, ay nakikipag-usap sa isang di nakikita;—Fernando, maghintay kang sangdali, magkikita tayo agad!... (Ipagpapatuloy)

Aklat na Patnubay

Ang 'DIRECTORIO FILIPINO DE CORNEJO' ay kasalukuyang tinatapos sa limbagan. Ang aklat na ito ay naglalamán ng totoong maraming mahalagang bagay, gaya ng kasaysayan at heograpya ng Pilipinas sa isang maikling pananalaysay, ang tálaan ng mga lansangan, pook, bayan at lalawigan nitong Pilipinas sangpû ng mga namiminunò sa mga ito, at gayon din ang maraming bagay na dapat malaman ng madlâ hinggil sa pagsasaka, pangangalakal at iba't ibang pagkabuhay, saka ang ayos at kapakanan ng mga kagawaran at kawanihan ng ating Pamahalaan. Ito'y ipagbibilí sa halagang limang piso lamang. Sumulat kayo agad kay G. CORNEJO at ng hwag kayong maubusan.

Katipunang Bayan

(BAGONG KAPISANAN)

KABABAYAN:

Kung sumasang-ayon ka na di ang ibig sabihin ng Kalayaan ay hwag sumunod kanino man kungdi ang kahulugan niya'y iakma ang ating kaasalan sa wastong pamamatnuget ng pag-iisip at mabuting pasiya ng katarungan;

Kung inaakalà mong ito ang panahon ng pagtutulungan upang maisagawa sa paraang lalong wasto ang ating pagbabagong buhay;

long wastô ang ating pagbabagong buhay; Kung natatalaga kang ipagpauna sa lahat ng bagay, pati na sa buhay mo at pag-aarl,

ang kabutihan ng bayan;

Kung ikaw ay hindî alıpin ng mga linsad na nais ng iyong sarili, bagkus kinikilala mong ikaw na NAG-IISA ay bahagi lamang ng KA-RAMIHAN;

Kung naniniwalà ka na ang Kalayaan ng bayan mo ay nangangailangan ng dilig at alaga upang hwag maunsiyami o maluoy at natata-alaga kang maging tagapag-alaga na wala na-

SOMBRERERIA SASTRERIA

P. AUSTRIA.

Carriedo 247.

M. H. del Pilar, 409. Ermita Tel. 3503.

Nagbibili ng sarisaring mga bagay para sa mga lalake, gaya ng sapatos, medyas, corbata, panyô, lalong lalò na ng mga sombrero rito sa Pilipinas.

BIBLIA BIBLIA

SA LAHAT NG WIKA

SA

BRITISH & FOREIGN BIBLE SOCIETY

636 Isaac Peral, Ermita.

mang ibang imbot kungdi makagawa lamang ng magaling dahil din sa Kagalingan; ay makianib ka sa Katipunang Bayan:

MGA PUNONG ARAL NA SUSUNDIN NG KASAPI.

UNA:—Unang ibigin mo ang Dyos at ang iyong puri ng higit sa lahat ng mga bagay; ang Dyos, sapagka't siya ang batis ng buung katotohanan, ng buung katarungan at ng buung kasipagan; ang puri, sapagka't ito ang tanging lakas na sa iyo'y mag-uutos upang maging matapatin, matarong at masipag.

IKALAWA:—Sambahin mo ang Dyos sa paraang lalong minamabuti at minamarapat ng iyong budhî, sapagka't sa iyong ludhî na pumipintas sa masasamâ mong gawâ at pumupuri sa magagaling, ay nangungusap ang iyong Dyos.

IKATLO: - Palusugin mo ang mga tanging kakayahang ipinagkaloob sa iyo ng Dyos sa paggawa at pag aaral na abot ng iyong kaya; kaylan ma'y hwag kang hihiwalay sa landas ng kabutihan at ng katarungan, upang kamtan mo ang sariling pagkapakagaling at sa paraang ito'y makatulong ka sa ikalulusog ng Sangkatauhan; maisasagawa mo ang tungkuling sa ivo'y itinalaga ng Dyos sa buhay na ito, at pag nakatupad ka'y magkakaroon ng dangal, at kung may dangal na'y papupurihan mo ang iyong Dyos.

IKAPAT:—Una'y ang Dyos at ang iyong puri, ibigin mo ang iyong Bayan ng higit saiyong sarili, sapagka't siya ang tanging paraisong itinalaga sa iyo ng Dyos sa buhay na ito, tanging pamana ng lahl, tanging kayamanan ng iyong mga ninund at tanging kabuhayan ng iyong 'inapo; dahilan sa iyong Bayan, ay mayroon kang buhay, pag ibig at pag aarl, kaligayahan at Dyos.

IKALIMA:—Pagpilitan mo muna ang ka ligayahan ng iyong Bayan bago ang sa iyong sarili, piliting sa kanya'y maghari ang katwiran, ang katarungan at ang paggawa, sapagka't kung siya'y maligaya, ay liligaya ka rin, pati ng iyong mga angkan.

IKANIM:—Pagpilitan mo ang kasarinlan ng iyong Bayan, sapagka't ikaw lamang ang maaaring magkaroon ng tunay na pagmamalasakit ka kanyang ikadadakilà at ikadarangal, yayamang ang kanyang kasarinlan ay nagkakahulugan ng iyong sariling kalayaan, ng kadakilnan ng iyong ganap na kabutihan at kara-

-THE AMERICAN BIBLE SOCIETY

503 AVENIDA RIZAL

Nagbibili ng mga Biblia sa iba't ibang wika. Inyong pagsadyain at pagkakalooban kayo ng ayon sa halagang taglay ninyo. uğalan, ağ iyong sariling lwalhati at walang hanggang kabuhayan.

IKAPITO:—HWAG kang may kikilanling kapangyarihan ninoman sa iyong Bayan na HINDI HALAL MO at ng iyong mga kababayan. sapagka't ang buung kapangyarihan ay nagmumula sa Dyos; at sapagka't ang Dyos ay siyang nangurgusap sa budhi ng bawa't tao, ang tao na mapili mo at isigaw ng budhi ng sambayanan, ay siyang tangi na maaaring magtaglay ng tunay na kapangyarihan.

IKAWALO:—Pagpilitan mong ang mátayô sa iyong Bayan ay ang Pámahalaang binubuu ng mga kinatawang halal ng mámamayan at kaylan ma'y hwag ang Pámahalaang ang kátaataasang kapangyarihan ay sa isa ó sa ilan tao lamang, ito'y nagpapadakilà sa iisa ó ilang mag-anak at lumilikhâ ng paghahariharian; yao'y nagtatatag ng isang Bayang dakilà at karapatdapat, dahilan sa katwiran; malusog, dahilan sa kalayaan at saganà, dahilan sa kasipagan.

IKASIYAM:—Ibigin mo ang iyong kapwa, paris ng pag ibig mo sa iyong sarili, sapagka't kapwa kayo bibigyan ng Dyos ng tung ulin, upang matulungan at hwag kang gawan ng di niya ibig na gawin mo sa kanya; nguni t kung ang iyong kapwa ay magkulang sa mah lagang tungkuling ito, at magtangka laban sa iyong buhay, sa iyong kalayaan at sa iyong pamumuhay ay dapat mo siyang utasin at lipulin, sapagka't sa ganitong paraan mamamaibabaw ang kataastaasang batas ng pag iingat sa sariling buhay.

IKASANGPU:—Ibigin n ong palagi ang iyong kababayan ng higit kaysa iba: aariin mo siyang kaibigan at kapatid at ang kasakdalan man lamang, ay kasamang kabuholbuhol sa iisang kapalaran, sa iisang katawan at kalungkutan, at sa iisang layon at kapakinabangan.

Kayá ngã, samantalang nananatili ang pagkakabukodbukod ng mga bansa sa ngayon, na iniingatan ng napakalabis na pagmamahal sa sarili ng mga lahi at ng mga angkan, ay sa kababayan mo lamang dapat kang makipagisang ganap sa pagdadamayan, unang magkaroon ng lakas, hindi lamang upang makipaglaban sa lahat ng mga kaaway, kungdi upang maisagawa ang lahat na layunin ng Sangkatauhan.

BAHAY SANGLAAN

er NI es

ZACARIAS DE GUZMAN

Daang Villatobos 144, Kyapo.

Tel. 3595.

Mabuting maghalagá sa mỹa hiyás, na gaya ng mga brilyante, perlas, gintô at iba pang mga bagay na may halagá. Mataas ang turing sa mga pagtasa, magaan ang patubò.

ANG LAYON AT ADHIKANG ISASAGAWA

T.

Lahat ng tao'y ipinanganak na magkakapantay at nagtataglay ng mga di mababagong karapatan na isa rito ang nauukol sa pag-uusig at pag-iingat ng isang buhay na dapat paligayahin, alinsunod sa lakad ng pagkakasulong at ng kalayaan.

TT

Walang pamahalaang matapat kung di ang nasasalig lamang sa pagsang-ayon ng mga mamamayan.

III.

Sino mang tao sa Pilipinas ay di maaaring pawian ng buhay, alisan ng kalayaan at ka yamanan ng di muna magdaan sa isang paglilitis na itinadhana ng mga utos, matangi lamang sa ilang pangyayaring tinitiyak na sadya ng Batas.

IV

Ang ganap na pagkakahiwalay ng anomang Simbahan at ng Pámahalaan. Dahil dito ang Kalayaan sa pagsamba ay lubusang pinapananatili, matangi na lamang iyong gáwain na kunwari'y pagsamba bago'y isang tunay na panghihimasok sa pag iral ng pámahalaan. Ang mga kilos sa pananampalataya ra tíyakang lumalabag sa mga utos ng Pámahalaan, ay parurusahan.

V

Babakahin ng Katipunang Bayan ng buu niyang lakas at sa pamamagitan ng mga kaparaanang nauutos, ang sinomang tao, kapisanan at kapangyarihan na magpahalata ng mga kilos at gawaing nalalaban sa mga alituntuning nauuna.

VI.

Ipagtatanggol ang pagkakapantaypantay sa lahat niyang kinasasangkapan, upang mapagtibay ang lahat ng mga kapakanang natatamo na ng Bayan ukol sa kanyang ipagiging malayà at dahil dito ang Katipunang Bayan sa lahat niyang gawa at pagsusumikap ay mamamantungan sa pagtatapat at paggalang sa mga utos na pinaiiral ng Pamahalaan sa Estados Unidos ng Amerika at mamimitagan ng nararapat sa kanyang mga pinuno at kinatawan,

VII

Magsusumikap upang ang Kalayaan ng budh¹ ay haring pintuhuin twina at bakahin ang ano-

🌲 ENGRACIO DE ASIS 🌡

Nagpapasangla ng alahas, at ibp. Murang magpatubò, mahal humalaga. Bukás kahi't araw ng pista.

Beang Azcerrage Big. 1339, Kento fig Benavides, Trozo.

'TEL. 3396.

Maynila.

SOMBRERERIA CO

N

V. LIWANAG Blaundek, Juan Lung 351

Puhunang tagalog at yari rito

Tanĝi sa pagpapaputî at pag-aayos ng kahi't anong anyong ibigin.

Nagbibili ng mga barong lalake, kwelyo, panyô, korbata, ibp.

mang pagnanais na paslangin ang magandang kerapatang ito ng taong malayà.

VIII.

Mag ingat upang ang mga batis ng dunong at pagkakadilat ng Bayan ay hwag malahiran ng paniniyal ng anomang lakas na makakasama at pangsira sa kanilang tungo.

IX.

Ipaglaban ang lahat ng mga karapatang natatamo na ng Bayan na sinuklian niya ng dugô, buhay at kayamanan, at pinananagutang kasalukuyan ng mga utos, tuloy maging tapat at makatwirang ta apagtanod kaylan man ng Kalayaan.

(Ang sinomang ibig umanib sa kapisanang ito ay makipag-alam sa Pangulo nu kay G. Prudencio A. Remigio, 1249 Oroquieta, Maynila.)

Kasaysayan ng Kasalukuyang Digma

(karugtong)

SA MGA VOSGOS AT SA LORENA. Noong ika 6 ng Agosto ay sinakop ng mga pranses ang Vic at Moyenvic, sa harapan ng Nancy, at halos noon din ang Ballon d'Alsace at ang danngan ng Bussang.—Noong ika 8 ay naglaban ang mga pranses at mga aleman sa pagitan ng mgan ng Bonhome at Sainte-Marie-aux-Mines. Noong ika 10 at ika 11 ay tinangka ng mga aleman na salakayin ang boong harapan ng Lo-

PACO STUDIO

1430 HERRAN

May manunuklay na walang BAYAD.

Paunawa

Sino mang ibig sumuskribí rito sa "Patnubay ng Bayan" ay sumulat kay S. G. Calderón, 758 R. Regente, Binondo, Manila. ₱1.00 isang taon sa Maynila. P1.20 sa lalawigan.

Ang sa bawa't taong nagdaan ay \$\frac{1}{2}.00.

rena. Ang munting kutà ng Longwy ay sina-lakay ng hukbo ng Kronprinz na bumagtas ng Luxemburgo, at napasukò noong ika 24. Noong ika 12 ay kinanyon ng mga aleman ang Ponta-Mausson. Noong ika 11 ay nasakop ng mga pranses ang Saales at Donon. Noong ika 16 ay nakasapit ang mga pranses sa itaas ng Lorquim. Noong ika 17 ay umabot sa mga libis ng Lille at ng Sarre, na tumungtong sa hanay ng Marsal, Croudonge at Lorquim. Noong ika 20 ay nagsiurong ang mga kawal na pranses at noong ika 24 ay nilisan nila ang Donon at Saales at tuloy naagaw sa kanila ang Lunneville.

ANG LABANAN SA MOSA,—Sa agwat na 25 kilometro sa Silanganan ng Bruselas ay may isang munting ilog na nananalaytay mulâ sa timog hanggang hilagà, at kilala sa pangalang Gette. Lahat ng bagtasin dito ay nababakuran ng mga trinchera ng mga belga. Magmula ng ika 10 hanggang ika 13 ay sinalakay na maigi

ng mga aleman.

Noong ika 16, ang silanganan ng Dinant, na tinatanuran ng mga kawal na belga at pranses ay pinagtangkaang bagtasin ng mga aleman upang makatungo sa Mosa, at ang mga ito'y

nahadlangan ng magkakatulong.

Noong ika 20 ay umurong ang hukbong belga sa Amberes at ang hukbong kabayuhan ng mga aleman ay nasok sa Bruselas. Ng ika 21. ay nitusob ng isang pulutong ng hukbo ang pangulong bayan ng Belhika at hiningan ng pinaká bwis sa digma na 200 angaw na "franco". Ng araw ring yaon ay sumukò ang Namur.

Humanda ang mga aleman na lusubin ang Pransya. Náito ang pagkabahagi ng kanyang

mga kawal noong ika 22 ng Agosto.
Unang hukbo (VII, IX at X na mga pulutong) ay sa Mosa. Ikalawang hukbo (XI, IV at VI na mga pulutong) ay sa Mosa. Ikationg hukto

(ang tanod XII at XIX na mga pulutong) ay sa Luxemburgo belga. Ikapat na hukbo (VIII. XVI at XVIII na mga pulutong patí ng ika 3 at ika 6 na pangkat ng kabayuhan), ay sa Luxemburgo at sa Thionville. Ikalimang hukbo (XXI, I, II at III na mga pulutong ng mga bavaro, pati ng ika 7 pangkat ng kabayuhan), av sa Lorena. Ikanim na hukbo (XIII, XIV at XV na mga pulutong), ay sa Alsacia.

ANG POLITICA SA PRANCIA. Noong ika 3 ng Agosto ay nagbitiw ng tungkol dahil sa sakit ang 'Ministro de Marina', M. Gauthier na hinalinhan ng Ministro ng Páaralang Bayan na si M. Augagneur, at ito naman ay hinalinhan ni M. Albert Sarrant.

Nagtatag ng isang Káthastansan Kapulungang Pangbansa na binuô ng mga taong tanyag sa lahat ng lapian. Ang kapulungang ito ay binahagi ng anim na lupong.

Noong ika 21 ng Agosto ay nagpasya ang Pangulo ng ilang pagbabago sa "Codigo de Comercio" hinggil sa pagpapatigil ng mga hayarın.

Noong ika 25 ng Agosto, pagkatapos ng labahan sa Mosa, ay nagsipagbitiw ng tungkol si M. Viviani at ang boong Gabinete.

Noong ika 27 ay muling nátatag ang Gabinete sa pangungulo rin ni Viviani at ng mga sumusunod na kagawad: Pangalawang pangulo, sa Sanggunian at sa Katarungan, M. Aristide Briand; sa mga bagay sa ibang lupain, M. Th. Delcassé; sa loob ng lupain M. Louis Malvy; sa Pamimilak, M. Alexandre Ribot; sa Digma, M. Alexandre Millarand; sa Dagat, M. Victor Augagneur; sa Paáralang-Bayan, M. Albert Serrant; sa mga Gáwain sa Bayan, M. Marcel Sembat; sa Pagkakalakalan, Hanap-buhay, Korreo at telegrapo, M. Gaston Thomson; sa mãa Lupaing sakop, M. Gaston Doumergue; sa Pagsasaka. M. Ferdinand David; sa Paggawâ, M. Bienvenn Martin, at ang ministro pang si M. Jules Guesde.

Noong ika 2 ng Setyembre ay nilisan ng Pamahalaan ang Paris at samantala'y tumahan sa Bordeos.

(Ipagpapatuloy)

Carlos F. Malfort

FOTOGRAFO

1012 Misericordia.

Tel. 4862.

Sinomang ibig paretrato ay maaaring tawagin siya sa sariling bahay ó kaya'y pagsadyain naman siya sa kanila.

Ibig ba ninyong magkaroon ng mga maiinam na kasuutan ayon sa bagong panahon? Kung gayon, magsadya kayo sa patahian ni

ISAIAS ALVARAN

606 Azcarraga, Tondo.

MANILA.

Pagkatuklas sa ating Lupain 📂

AKDA NI

Sofronio G. Calderón

2225

ANG NILALAMAN AY ITONG MGA SUMUSUNOD:

- I. Ang halaga ng Kasaysayan.
- II. Halaga ng Kasaysayan ng Sariling Lupain.
- III. Ang Pagtutuklasan at Pagsasakupan.
- VI. Kasaysayan ng Pagtuklas sa Pilipinas.
- "1" Paanong Pagkatuklas
- "2" Pagkatuklas ng Bagtasing-dagat hanggang sa India.
- "3" Mga Unang Pulong natuklasan dito sa Pilipinas
- "4" Pagdadalawan ng Raha at ni Pigaffeta.
- "5" Unang Krus na Natirik Dito.
- "6" Sa Bayan ng Sebu.
- '7" Pagkikristyano ng mga taga Sebu.
- "8" Mga Nakita ni Pigaffeta.
- "9" Pagbibinyag ng mag-asawa ng Raha.
- "10" Sa Pulo ng Maktan.
- 20 séntimos ang halaga at kung pararaanin ng Correo ay 24 séntimos

Ipinagbibili sa mga Libreria at dito sa Pangasiwaan ng "Patnubay ng Bayan" 758 Reina Regente, Binondo, Manila.

La Guardia Nacional

Demuestren al mundo que conservais el mismo espiritu patriotico que tenian nuestros antepasados.

Mandense hacer cuanto antes sus tarjetas.

Nuestro departamento de papeleria cuenta con un surtido completo de formulas sociales para tarjetas de visita, adoptadas por los oficiales del ejercito de los Estados Unidos.

Departamento de Papeleria.

H. E. Heacock Co.

Escolta 121-123